رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

التَّحْذِيرُ مِنَ البِدَعِ | إيجبو | Igbo

Ịdọ aka ná ntị megide bid’ah n’okpukpe

Nke Onye-ugwu, Sheikh
Abdulaziz bin Abdullah bin Baz

التَّحْذِيرُ مِنَ البِدَعِ

Ịdọ aka ná ntị megide bid’ah n’okpukpe

لِسَمَاحَةِ الشَّيْخِ العَلَّامَةِ
عَبْدِ العَزِيزِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ بَازٍ
رَحِمَهُ اللهُ

Nke Onye-ugwu, Sheikh
Abdulaziz bin Abdullah bin Baz

بِسْمِ اللهِ الرَّحمَنِ الرَّحِيمِ

Ozi nke ise:

Iwu gbasara ime mmeme ụbọchị ọmụmụ Onye-amụma na ụbọchị ọmụmụ ndị ọzọ

Otuto niile dịrị Chineke, ka ngozi na udo dịrị onye ozi Chineke, na ezinụlọ ya, na ndị na-eso ụzọ ya, na onye ọbụla na-agbaso nduzi ya.

Ma mgbe nke a gasịrị: N'ezie, a jụọla ajụjụ ugboro ugboro site n'aka ọtụtụ ndị gbasara iwu ime emume ncheta ọmụmụ Onye amụma ﷺ, na ibili ọtọ maka ya n'oge a na-eme nke a, na izigara ya ekele udo, na ihe ndị ọzọ a na-eme n'oge emume ncheta ọmụmụ ndị a.

Azịza ya bụ ka a sị: amachibidoro ime emume ncheta ọmụmụ Onye-amụma ﷺ ma ọ bụ nke onye ọ bụla ọzọ; n'ihi na nke ahụ so n'ime ihe ọhụrụ a rụpụtara (bid'ah) n'ime okpukpe; n'ihikwa na Onye-amụma ﷺ emeghị ya, ma ọ bụ ndị nọchiri ya e duziri n'ụzọ ziri ezi, ma ọ bụkwanụ ndị ọzọ n'ime ndị enyi ya (Sahaba) (ka nnabata Chukwu dịrị ha), ma ọ bụ ndị gbasoro ha n'ezi omume n'ime ọgbọ ndị ahụ kacha mma. Ha bụ ndị kacha mara banyere Sunnah n'ime mmadụ niile, ndị kacha nwee ịhụnanya zuru oke maka onye ozi Chukwu ﷺ, nakwa ndị kacha gbasoo iwu ya (Shari'ah) karịa ndị bịara n'azụ ha, Ya na, Chukwu Onye dị nsọ na Onye

Dị Elu sịrị n'ime akwụkwọ Ya ahụ doro anya:

﴿...وَمَآ ءَاتَىٰكُمُ ٱلرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَىٰكُمْ عَنْهُ فَٱنتَهُواْ...﴾

{...Ihe ọbụla onye ozi ahụ nyere unu, naranụ ya, ma ihe ọbụla ọ machibidoro unu, hapụnụ ya...}

[Surah Al-Hashr: 7]. Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿...فَلْيَحْذَرِ ٱلَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِۦٓ أَن تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾

{...Ka ndị na-enupụrụ iwu Ya isi kpachara anya, ka ọnwụnwa ghara ịdakwasị ha, ma ọ bụ ka ntaramahụhụ na-egbu mgbu ghara ịdakwasị ha.} [Surah An-Nur: 63]، Ya na, Chukwu Onye dị nsọ Sịrị:

﴿لَّقَدْ كَانَ لَكُمْ فِى رَسُولِ ٱللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُواْ ٱللَّهَ وَٱلْيَوْمَ ٱلْءَاخِرَ وَذَكَرَ ٱللَّهَ كَثِيرًا ﴿٢١﴾﴾

{N'ezie, unu nwere ezi ihe nlereanya n'ime Onye ozi Chineke, maka onye ọ bụla nwere olileanya na Chineke nakwa n'Ụbọchị Ikpeazụ, ma na-echeta Chineke nke ukwuu.} [Surah Al-Ahzab: 21]، Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿وَٱلسَّٰبِقُونَ ٱلْأَوَّلُونَ مِنَ ٱلْمُهَٰجِرِينَ وَٱلْأَنصَارِ وَٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُم بِإِحْسَٰنٍ رَّضِىَ ٱللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُواْ عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرِى تَحْتَهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ۚ ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿١٠٠﴾﴾

{Ma ndị izizi butere ụzọ n'ime ndị Muhajirun na ndị Ansar, nakwa ndị ahụ gbasoro ha n'ezi omume,

Chukwu nwere obi ụtọ n'ebe ha nọ, ha enweekwa obi ụtọ n'ebe Ọ nọ, Ọ kwadebekwara ha ogige ndị mmiri iyi na-asọ n'okpuru ha, ebe ha ga-anọ ruo mgbe ebighị ebi. Nke ahụ bụkwa mmeri ahụ dị ukwuu.} [Surah At-Tawbah: 100]، Ya na, Onye Dị Elu Sịrị:

﴿...ٱلۡيَوۡمَ أَكۡمَلۡتُ لَكُمۡ دِينَكُمۡ وَأَتۡمَمۡتُ عَلَيۡكُمۡ نِعۡمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ ٱلۡإِسۡلَٰمَ دِينٗا...﴾

{...Taa ka M mezuuru unu okpụkperechi unu, mechaakwa amara M n'ahụ unu, ma ọ masịkwara M ka Islam bụrụ okpụkperechi unu...} [Surah Al-Maa'idah: 3]. Amaokwu ndị nwere nkọwa a dị ọtụtụ. Na n'ezie, a kwadowo ya site na Onye-amụma ﷺ na ọ sịrị:

«مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنهُ فَهُوَ رَدٌّ».

«Onye ọ bụla webatara n'okpukpe anyị a ihe na-esiteghị na ya, ọ bụ ihe a jụrụ ajụ.». Ya bụ: a jụrụ ya, Ya na, ọ sịrị na Hadith ọzọ:

«عَلَيكُم بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ المَهْدِيِّينَ مِنْ بَعدِي، تَمَسَّكُوا بِهَا، وَعَضُّوا عَلَيهَا بِالنَّوَاجِذِ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحْدَثَاتِ الأُمُورِ، فَإِنَّ كُلَّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ».

«Jidesienụ ike na Sunnah m, na Sunnah nke ndị ndú nọchiri m, ndị e duziri n'ụzọ ziri ezi, ndị na-esochi m. Jidesienụ ya ike, ma jirinụ eze ntapịa unu tasie ya ike. Kpachararụ anya n'ihe omume ndị a

rụpụtara ọhụrụ; n'ihi na n'ezie, ihe ọhụrụ ọ bụla a rụpụtara bụ mmepụta ọhụrụ, ma mmepụta ọhụrụ ọ bụla bụ nduhie.» N'ime Hadith abụọ a, e nwere ịdọ aka ná ntị siri ike megide iwepụta ihe ọhụrụ n'okpukpe (Bid'ah), na iji ya rụọ ọrụ,

Ichepụta ụdị emume ncheta ọmụmụ (Maọlud) ndị a, a na-aghọta site na ya na Chukwu dị nsọ emezughị okpukpe ahụ maka mba a, nakwa na Onye Ozi ahụ (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya) ezisaghị ihe kwesịrị ka mba a na-eme, ruo mgbe ndị a bịara n'azụ bịara, ha wee chepụta n'ime iwu Chukwu ihe O nyeghị ikike maka ya; na-azọrọ na nke ahụ so n'ihe na-eme ka ha bịaruo Chukwu nso, O nweghị obi abụọ na nke a nwere ihe egwu dị ukwuu n'ime ya, nakwa mmegide megide Chukwu (Onye Dị Nsọ) na onye ozi Ya (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya). Chukwu (Onye Dị Nsọ) emezuworo ndị ohu Ya okpukpe ahụ, ma mechaa amara Ya n'ebe ha nọ. Onye Ozi (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya) ebugawokwa ozi ahụ doro anya. Ọ hapụghị ụzọ ọ bụla na-eduga na Paradaịs, ma ọ bụ nke na-eme ka a nọrọ n'ebe dị anya pụọ n'ọkụ ala mmụọ, belụsọ na ọ kọwaara ya ndị mba ya (Ummah) doro anya; dị ka a kwụsiri ike n'ime Hadith ziri ezi nke sitere n'aka Abdullah bin Amr (ka Chukwu nwee obi ụtọ n'ebe ọ nọ) onye sịrị: Onye Ozi Chukwu (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya) sịrị:

«مَا بَعَثَ اللهُ مِن نَبِيٍ إِلَّا كَانَ حَقًّا عَلَيهِ أَن يَدُلَّ أُمَّتَهُ عَلَى خَيرِ مَا يَعْلَمُهُ لَهُم، وَيُنْذِرَهُمْ شَرَّ مَا يَعْلَمُهُ لَهُمْ».

«Ọ dighị onye amụma ọ bụla Chukwu zitere ma e wezụga na ọ bụ ọrụ dịrị ya iduzi umunna ya gaa n'ezi ihe ọ maara maka ha, nakwa ịdọ ha aka ná ntị banyere ajọ ihe ọ maara maka ha.» Muslim kọrọ ya na Sahih ya.

Ọ bụ ihe a ma ama na onye amụma anyị (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya) bụ onye kachasị mma n'ime ndị amụma nakwa onye ikpeazụ ha, ọ bụkwa onye kasị zuo oke n'ime ha n'izisa ozi na inye ndụmọdụ. Ya mere, ọ bụrụ na ime mmemme ncheta ọmụmụ so n'okpukpe nke Chukwu Dị Elu nabatara, Onye Ozi ahụ (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya) gaara akọwaara ya ndị ya, ma ọ bụ mee ya n'oge ndụ ya, ma ọ bụkwanụ ndị enyi ya (ka Chukwu nwee mmasị n'ebe ha nọ) emee ya. Ma ebe ọ bụ na ọ dighị nke ọ bụla n'ime ihe ndị a mere, a matara na o soghị na Islam n'ụzọ ọ bụla. Kama, ọ so n'ihe ọhụrụ e chepụtara echepụta nke Onye Ozi ahụ (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya) dọrọ ndị ya aka ná ntị megide ha, dịka akọwabuuru ya n'ime Hadith dị iche iche. Amaokwu na Hadith ndị dị n'isiokwu a dị ọtụtụ.

Ọtụtụ n'ime ndị ọkà mmụta ekwupụtala hoo haa n'ịjụ emume ncheta ọmụmụ (Mawlid) nakwa ịdọ aka ná ntị megide ha; n'ịgbaso ihe akaebe ndị a kpọtụrụ aha nakwa ndị ọzọ. Ma ụfọdụ n'ime ndị

bịara emesịa megidere nke a: ha wee kwado ya ọ bụrụhaala na ọ gụnyereghị ihe ọjọọ ọ bụla a machibidoro; dị ka ibuli Onye Amụma Chineke (ﷺ) elu gabiga ókè, na ngwakọta nke ụmụ nwanyị na ụmụ nwoke, iji ngwá egwú eme ihe, nakwa ihe ọ bụla ọzọ Iwu okpukpe dị ọcha jụrụ, n'iche na ọ so n'ime ihe ọhụrụ dị mma e wepụtara n'okpukpe (Bid'ah Hasanah).

Usoro iwu (Shari'ah) bụ: iweghachi ihe ndị mmadụ na-enwe esemokwu na ya gaa n'Akwụkwọ nke Chukwu na Sunnah nke Onye Ozi Ya Muhammad (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya), dịka Chukwu (Onye Dị Ebube) kwuru:

﴿يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُواْ ٱلرَّسُولَ وَأُوْلِى ٱلۡأَمۡرِ مِنكُمۡۖ فَإِن تَنَـٰزَعۡتُمۡ فِى شَىۡءٖ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ إِن كُنتُمۡ تُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِۚ ذَٰلِكَ خَيۡرٞ وَأَحۡسَنُ تَأۡوِيلًا ٥٩﴾

{Ewuu ndị ahụ kwere ekwe, rubeenụ isi nye Chukwu, rubeekwanụ isi nye onye ozi ahụ, nakwa ndị nọ n'ọkwa ọchịchị n'ime unu. Ma ọ bụrụ na unu enwee nghọtahie n'ihe ọ bụla, weghachinụ ya nye Chukwu na onye ozi ahụ, ma ọ bụrụ na unu kwere na Chukwu na ụbọchị ikpeazụ. Nke ahụ ka mma, ọ dịkwa mma na ngwụcha.} [Surah An-Nisaa: 59]، Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿وَمَا ٱخۡتَلَفۡتُمۡ فِيهِ مِن شَىۡءٖ فَحُكۡمُهُۥٓ إِلَى ٱللَّهِ ...﴾

{Ma ihe ọ bụla unu nwere esemokwu banyere

ya, mkpebi ya dị n'aka Chineke...}

[Surah As-Shura: 10].

Anyị eweghachiwo okwu a: nke bụ: ime emume ncheta ọmụmụ, n'ime akwụkwọ Chukwu (Onye Nsọ, Onye Dị Elu), anyị wee hụ na ọ na-enye anyị n'iwu ka anyị gbaso Onye Ozi (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya) n'ihe ọ wetara, ma na-adọ anyị aka ná ntị megide ihe ọ machibidoro, ọ na-agwakwa anyị na Chukwu (Onye Nsọ, Onye Dị Elu) emezuwooro mba a okpukpe ha. Ma emume a abụghị otu n'ime ihe Onye Ozi (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya) wetara; n'ihi ya, o soghị n'okpukpe ahụ Chukwu mere ka o zuo oke maka anyị, nke Ọ nyekwara anyị n'iwu ka anyị gbaso Onye Ozi n'ime ya.

Anyị eweghachikwara nke a - ọzọkwa - na sụnna nke onye ozi ahụ ﷺ; ma anyị ahụghị n'ime ya na o mere ya, ma ọ bụ na o nyere ya n'iwu, ma ọ bụkwanụ na ndị enyi ya (ka Chineke nwee mmasị n'ebe ha nọ) mere ya; nke a wee mee ka anyị mata na ọ bụghị akụkụ nke okpukperechi, kama ọ so n'ime ihe ọhụrụ a rụpụtara arụpụta, nakwa iṅomi ndị nwe Akwụkwọ Nsọ sitere na ndị Juu na ndị Kraịst n'ememme ha.

Site na nke a, ọ na-apụta ìhè nye onye ọ bụla nwere obere nghọta na ọchịchọ maka eziokwu, yana nkwụmọtọ n'ịchọ ya: na ime mmemme ncheta ọmụmụ abụghị akụkụ nke okpukpe Islam, kama ọ

so n'ime ihe ọhụrụ e mepụtara n'okpukpe, nke Chukwu (Onye Nsọ, Onye Dị Elu) na onye ozi Ya nyere n'iwu ka a hapụ ya ma zere ya, Na o kwesighị ka onye nwere uche kwe ka e duhie ya n'ihi ọtụtụ ndị mmadụ na-eme ya na mba niile, n'ihi na a naghị eji ọtụtụ ndị na-eme ya amata eziokwu ahụ, kama a na-amata ya site n'ihe akaebe okpukpe, dị ka Chukwu kwuru banyere ndị Juu na ndị Kraịst:

﴿وَقَالُواْ لَن يَدۡخُلَ ٱلۡجَنَّةَ إِلَّا مَن كَانَ هُودًا أَوۡ نَصَٰرَىٰۗ تِلۡكَ أَمَانِيُّهُمۡۗ قُلۡ هَاتُواْ بُرۡهَٰنَكُمۡ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ١١١﴾

{Ha sịkwara: "Ọ dịghị onye ga-abanye n'ogige ma e wezụga onye bụ onye Juu ma ọ bụ onye Kraịst." Nke ahụ bụ ọchịchọ efu ha. Kwuo, sị: "Wetenụ ihe akaebe unu, ọ bụrụ na unu bụ ndị na-ekwu eziokwu.} [Surah Albakara: 111]، Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿وَإِنْ تُطِعْ أَكْثَرَ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ...﴾

{Ma ọ bụrụ na ị rubee isi nye ihe ka ọtụtụ n'ime ndị nọ n'ụwa, ha ga-eduhie gị pụọ n'ụzọ Chukwu...} [Surah Al-An'am: 116]،

Ọzọkwa, ọtụtụ n'ime mmemme ncheta ọmụmụ ndị a, n'agbanyeghị na ha bụ mmepụta ọhụrụ (Bid'ah), ha anaghị adị kpamkpam n'enweghị ajọ omume ndị ọzọ; dị ka ngwakọta ụmụ nwaanyị na ụmụ nwoke, iji abụ na ịkụ ngwa egwu, ịnụ ihe ọ bụla na-egbu uche (ihe na-aba n'anya) na ọgwụ ike,

nakwa ihe ọjọọ ndị ọzọ yiri nke ahụ. Ọ nwekwara ike ihe kachasị nke ahụ ukwuu nwere ike ime na ya, nke bụ nnukwu ịsọke, nke ahụ na-abịa site n'ịgabiga ókè banyere Onye Ozi Chineke ﷺ maọbụ ndị ọzọ n'ime ndị nsọ, na ịrịọ ya arịrịọ, na ịrịọ ya maka nzọpụta, na ịrịọ ya enyemaka, na inwe nkwenye na ọ maara ihe a na-adighi ahụ anya, na ihe ndị ọzọ yiri nke ahụ n'ime omume ekweghị ekwe nke ọtụtụ ndị mmadụ na-eme mgbe ha na-eme mmemme ọmụmụ Onye Amụma ﷺ nakwa ndị ọzọ ha na-akpọ ndị nsọ, o dokwara anya na Onye Ozi Chineke ﷺ kwuru sị:

«إِيَّاكُم وَالغُلُوَّ فِي الدِّينِ، فَإِنَّمَا أَهْلَكَ مَن كَانَ قَبْلَكُم الغُلُوَّ فِي الدِّينِ».

«Zerenụ ịgabiga ókè n'okpukpe, n'ihi na n'ezie, ihe bibiri ndị buru unu ụzọ bịa bụ ịgabiga ókè n'okpukpe». Ya na, ọ sịrị (udo na ngọzi Chineke dịrị ya):

«لَا تُطْرُونِي كَمَا أَطْرَتِ النَّصَارَى ابْنَ مَرْيَمَ، إِنَّمَا أَنَا عَبدٌ، فَقُولُوا: عَبدُ اللهِ وَرَسُولُه».

«Unu ejakwala m mma gabiga ókè dị ka ndị Kraịst siri jaa nwa Maryam; n'ezie abụ m naanị ohu, ya mere sịnụ: Ohu Chineke na onye ozi Ya». Al-Bukhari dekọtara ya na Sahih ya, site na hadith Umar (Chineke nwee mmasị n'ebe ọ nọ).

Ụfọdụ n'ime ihe ịtụnanya na ihe ijuanya bụ: na ọtụtụ ndị mmadụ na-anụ ọkụ n'obi ma na-agbasi mbọ ike ịga emume ndị a e mepụtara ọhụrụ, na-

agbachitere ha, ma na-eleghara ihe Chineke mere iwu nye ha anya, nke bụ ịga ekpere Jumu'ah na ekpere ọgbakọ. Ha anaghị elebara nke ahụ anya ma ọlị, ha adịghịkwa ahụ na ha emela nnukwu ihe ọjọọ. Obi abụọ adighị ya na nke a sitere n'adịghị ike nke okwukwe, ụkọ nghọta, nakwa ọtụtụ ụdị mmehie na nnupụisi kpuchiri obi ha. Anyị na-arịọ Chineke nchekwa maka anyị nakwa ndị Al-Islām ndị ọzọ niile.

Otu n'ime ya bụ: na ụfọdụ n'ime ha na-eche na Onye Ozi Chukwu ﷺ na-abịa na mmemme ọmụmụ (Mawlid); n'ihi nke a, ha na-ebili ọtọ nye ya, na-ekele ya ma na-anabata ya. Nke a so n'ihe ụgha kacha ukwuu na amaghị ihe kachasị njọ, n'ihi na Onye Ozi ﷺ anaghị apụta n'ili ya tupu Ụbọchị Mbilite n'Ọnwụ, ọ naghịkwa akpọtụrụ onye ọ bụla n'ime mmadụ, ọ naghịkwa abịa nnọkọ ha. Kama, ọ na-anọgide n'ili ya ruo Ụbọchị Mbilite n'Ọnwụ, mkpụrụ obi ya nọkwa n'ọkwa kachasị elu ('Illiyyun) n'akụkụ Onye Nwe ya n'ụlọ nsọpụrụ, dịka Chukwu Dị Elu kwuru:

﴿ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَٰلِكَ لَمَيِّتُونَ ۝١٥ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ ۝١٦﴾

{Mgbe ahụ, n'ezie, unu ga-anwụ mgbe nke ahụ gasịrị15

Mgbe ahụ, n'ezie, a ga-akpọlite unu n'Ụbọchị Mbilite n'ọnwụ 16} [Surah Al-Mu'minun: 15، 16].

Ya na, Onye-amụma ﷺ Sịrị:

«أَنَا أَوَّلُ مَنْ يَنْشَقُّ عَنْهُ القَبْرُ يَومَ القِيَامَةِ، وَأَنَا أَوَّلُ شَافِعٍ، وَأَوَّلُ مُشَفَّعٍ».

"Abụ m onye mbụ nke ili ga-agbawa mepee maka ya n'Ụbọchị Mbilite n'Ọnwụ, abụkwa m onye mbụ ga-arịọchite ọnụ, nakwa onye mbụ a ga-anabata arịrịọ ya." Ka ngozi na udo kacha mma sitere n'aka Onyenwe ya dịrị ya.

Ya mere, amaokwu abụọ a dị nsọ, na hadith a dị nsọ, yana ihe nwere nkọwa yiri ha site n'amaokwu na hadith ndị ọzọ: ha niile na-egosi na Onye-amụma ﷺ na ndị ọzọ nwụrụ anwụ, ga-esi n'ili ha pụta naanị n'ụbọchị mbilite n'ọnwụ, nke a bụkwa ihe enwere nkwekọrịta na ya n'etiti ndị ọkà mmụta Alakụba; o nweghịkwa esemokwu ọ bụla dị na ya n'etiti ha, Ya mere, o kwesịrị onye Alakụba ọ bụla ka ọ ṅaa ntị n'ihe ndị a, ma kpachara anya megide ihe ndị na-amaghị ihe na ndị yiri ha mepụtara site n'ihe ọhụrụ n'okpukpe na nkwenkwe ụgha; nke Chukwu na-ewedataghị ikike ọ bụla banyere ha. Ma Chukwu bụ Onye a na-arịọ enyemaka, n'ebe Ọ nọ kwa ka a na-adabere, ma ọ dịghị ike ma ọ bụ ikike ọ bụla dị ma ọ bụghị site na Ya.

Ma banyere ịrịọrọ Onye ozi Chineke ﷺ ekpere na udo: ọ so n'ime ihe ndị kacha mma e ji abịaru Chineke nso, na otu n'ime ọrụ ezi omume, dịka Chineke, Onye kachasị elu, kwuru:

﴿إِنَّ ٱللَّهَ وَمَلَٰٓئِكَتَهُۥ يُصَلُّونَ عَلَى ٱلنَّبِيِّۚ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ صَلُّواْ عَلَيۡهِ وَسَلِّمُواْ تَسۡلِيمًا ٥٦﴾

{N'ezie, Chineke na ndị mmụọ ozi Ya na-awụsa ekpere n'ahụ Onye amụma. Unu ndị kwere ekwe, rịọrọnụ ya ekpere ma nyenụ ya udo n'ụzọ zuru oke.} [Surah Al-Ahzab: 56]، Ya na, Onye-amụma ﷺ Sịrị:

«مَنْ صَلَّى عَلَيَّ وَاحِدَةً؛ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ بِهَا عَشْرًا».

«Onye ọ bụla rịọọrọ m ekpere na ngọzi otu ugboro; Chineke ga-agọzi ya ugboro iri n'ihi ya». Ọ bụ ihe a tụrụ n'iwu n'oge niile, a kwadosikwara ya ike na ngwụcha ekpere ọ bụla, kama ọ bụ iwu dị mkpa dịka otu ndị ọkà mmụta si kwuo n'ime ekpere akaebe (Tashahhud) nke ikpeazụ nke ekpere ọ bụla. A na-emesi ịbụ Sunnah ya ike n'ọtụtụ ọnọdụ; n'ime ha bụ mgbe a kpọchara Adhan, na mgbe a kpọtụrụ aha ya (Ka udo na ngọzi Chineke dịrị ya), nakwa n'ụbọchị Jumu'ah na abalị ya, dịka ọtụtụ Hadith si gosi nke a.

Chineke bụ Onye a na-arịọ ka O nye anyị na ndị Alakụba niile ịga nke ọma n'inweta nghọta n'ime okpukpe Ya na iguzosi ike na ya, na ka O meere onye ọ bụla amara site n'ijidesi Sunnah ike, na ịkpachara anya megide Bid'ah. N'ezie, Ọ bụ Onye na-emesapụ aka, Onye Obiọma.

Ka Chineke gozie onye ozi anyị Muhammad ma gozie ezinụlọ ya na ndị na-eso ụzọ ya ma nye ya udo.

***

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Ozi Nke Isii:

Iwu gbasara ime mmemme n'abalị nke Al-Isrā' na Al-Mi'rāj

Otuto niile dịrị Chineke, ka ngozi na udo dịrị onye ozi Chineke, na ndị ezinụlọ ya, na ndị na-eso ụzọ ya.

Mgbe nke ahụ gasịrị: Obi abụọ adighị ya na Njem Abalị na Nrịgo Elu (Isra' na Mi'raj) so n'ihe ịrịba ama Chukwu ndị dị ukwuu na-egosi eziokwu nke Onye Ozi Ya bụ Muhammad (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya), na ịdị ukwuu nke ọnọdụ ya n'ebe Chukwu Dị Ebube nọ, dịka ọ bụkwa otu n'ime ihe akaebe maka ikike Chukwu dị ebube, na ịdị elu Ya n'elu ihe e kere eke Ya niile. Chukwu kwuru sị:

﴿سُبۡحَٰنَ ٱلَّذِيٓ أَسۡرَىٰ بِعَبۡدِهِۦ لَيۡلٗا مِّنَ ٱلۡمَسۡجِدِ ٱلۡحَرَامِ إِلَى ٱلۡمَسۡجِدِ ٱلۡأَقۡصَا ٱلَّذِي بَٰرَكۡنَا حَوۡلَهُۥ لِنُرِيَهُۥ مِنۡ ءَايَٰتِنَآۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡبَصِيرُ ١﴾

{Otuto dịrị Onye ahụ Nke mere ka ohu Ya mee njem n'abalị site na Masjid al-Haram gaa na Masjid al-Aqsa, nke Anyị gọziri gburugburu ya, ka Anyị wee gosi ya ụfọdụ n'ime ihe ịrịba ama Anyị. N'ezie, Ọ bụ Ya bụ Onye na-anụ ihe niile, Onye na-ahụ ihe niile.} [Surah Al-Isra: 1].

Ọ bụ ihe a maara nke ọma site n'aka Onye Ozi Chukwu ﷺ na a kpọọrọ ya rịgo n'eluigwe, wee

mepeere ya ọnụ ụzọ ya niile ruo mgbe ọ gafere eluigwe nke asaa. Dinwenu ya (Onye Dị Nsọ) wee gwa ya okwu dịka Ọ chọrọ, ma nye ya iwu ekpere ise. Na mbụ, Chukwu (Onye Dị Nsọ) nyere iwu ka ha dị ekpere iri ise, ma Onye amụma anyị Muhammad ﷺ nọgidere na-alaghachikwuru Ya na-arịọ Ya maka mbelata, ruo mgbe O mere ka ha dị ise. Ya mere, ha dị ise n'iwu ahụ, ma dị iri ise n'ụgwọ ọrụ; n'ihi na otu ezi omume na-amụba n'okpukpu iri ya. N'ihi ya, ọtụtọ na ekele dịrị Chukwu maka ngọzi Ya niile.

Abalị a nke Njem Abalị na Nrịgo Elu (Isra' na Mi'raj) mere na ya, a kọwapụtaghị oge ọ bụ kpọmkwem n'ime Hadith ziri ezi, ma ọ bụ n'ọnwa Rajab ma ọ bụ n'ọnwa ọzọ, na ihe niile a kọrọ gbasara ịkọwapụta oge ya abụghị ihe e guzobere site n'aka Onye-amụma ﷺ n'ebe ndị ọkà mmụta Hadith nọ, na Chukwu nwere amamihe kachasị ukwuu n'ime ime ka ndị mmadụ chefuo ya, ma ọ bụrụgodị na e guzobere oge ya, o zighị ezi maka Ndị Muslim ịwepụta ya iche maka ụdị ofufe ọ bụla, o zighịkwa ezi maka ha ime mmemme ya; n'ihi na Onye-amụma ﷺ na ndị enyi ya (ka Chukwu nwee mmasị n'ebe ha nọ) emeghị mmemme ya, ha ewepụtaghịkwa ya iche maka ihe ọ bụla, A sị na ime mmemme ya bụ ihe a kwadoro, Onye Ozi ﷺ gaara eme ka o doo Ummah anya; ma ọ bụ site n'okwu ma ọ bụ site n'omume. A sị na ihe ọ bụla dị otú ahụ mere, a gaara amata ya wee bụrụ ihe a ma ama, Ndị

Sahaba (ka Chukwu nwee mmasị n'ebe ha nọ) gaara akọtakwara anyị ya. N'ihi na ha kọtara site n'aka Onye-amụma ha ﷺ ihe niile Ummah chọrọ, ma ha elegharaghị ihe ọ bụla gbasara okpukpe anya, kama ha bụ ndị na-ebute ụzọ gaa n'ihe ọma niile. Ya mere, a sị na ime mmemme abalị a bụ ihe a kwadoro, ha gaara abụ ndị mbụ n'ime ndị mmadụ ga-eme ya. Onye-amụma ﷺ bụ onye kachasị enye ndị mmadụ ezi ndụmọdụ. O zisawokwa ozi ahụ n'ụzọ kachasị zuo ezu, wee mezuo ntụkwasị obi a tụkwasịrị ya.

N'ihi ya, a sị na ịsọpụrụ abalị a na ime emume ya so n'okpukpe Chukwu, Onye-amụma ﷺ agaghị eleghara ya anya, ọ gaghịkwa ezobe ya.

Ma ebe ọ bụ na ọ dighị nke ọ bụla n'ime ihe ndị a mere; a matara na ime emume ya na ịsọpụrụ ya esoghị n'Islam n'ụzọ ọ bụla.

Chukwu emewo ka okpukpe umunna (Ummah) a zuo ezu, wee mezuo amara Ya n'ahụ ha, ma megidekwa onye ọ bụla na-ewebata iwu n'ime okpukpe nke Chukwu na-enyeghị ikike ya.

Chukwu Dị Elu wee kwuo n'ime Akwụkwọ Ya doro anya sị:

﴿...ٱلۡيَوۡمَ أَكۡمَلۡتُ لَكُمۡ دِينَكُمۡ وَأَتۡمَمۡتُ عَلَيۡكُمۡ نِعۡمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ ٱلۡإِسۡلَٰمَ دِينٗا...﴾

{...Taata ka M mezuuru unu okpukperechi unu, ma mezuokwa amara M n'ahụ unu, ọ masịkwara M ka Islam bụrụ okpụkperechi unu...} [Surah Al-

Mâ'idah: 3]‹ Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكَٰٓؤُاْ شَرَعُواْ لَهُم مِّنَ ٱلدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنۢ بِهِ ٱللَّهُۚ وَلَوْلَا كَلِمَةُ ٱلْفَصْلِ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْۗ وَإِنَّ ٱلظَّٰلِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ٢١﴾

{Ka ọ bụ na ha nwere ndị òtú, ndị wepụtaara ha iwu n'okpukpe, ihe Chukwu na-enyeghị ikike ya? Ma a sị na ọ bụghị maka okwu mkpebi ahụ, a gaara ekpebi ikpe n'etiti ha. Ma n'ezie, ahụhụ na-egbu mgbu dịịrị ndị ajọ omume.} [Surah As-Shura: 21].

A kwadoro ya site n'aka Onye Ozi Chineke ﷺ n'ime akụkọ ndị ziri ezi: ịdọ aka ná ntị megide ihe ọhụrụ e chepụtara n'okpukpe (Bid'ah), na ikwupụta na ọ bụ ihie ụzọ; iji dọọ ndị Ummah aka ná ntị banyere oke egwu ya, nakwa iji mee ka ha zere ime ya. Otu n'ime nke a bụ: ihe a kwadoro n'ime akwụkwọ akụkọ abụọ ziri ezi (Sahihayn) site n'aka Aisha (Chineke nwee mmasị n'ebe ọ nọ), site n'aka Onye-amụma ﷺ na o kwuru sị:

«مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ؛ فَهُوَ رَدٌّ».

«Onye ọ bụla webatara ihe n'okpukpe anyị a nke na-esiteghị na ya; ọ bụ ihe a jụrụ ajụ.» N'akụkọ nke Muslim:

«مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيهِ أَمْرُنَا؛ فَهُوَ رَدٌّ».

«Onye ọ bụla mere omume nke iwu anyị na-adighị na ya, a jụrụ ya.» Na Sahih Muslim, site na Jabir, ka Allah nwee afọ ojuju n'ebe ọ nọ, ọ sịrị: Onye-ozi Allah ﷺ na-ekwu n'okwu nkwusa ya

n'ụbọchị Fraịde sị:

«أَمَا بَعْدَ، فَإِنَّ خَيرَ الحَدِيثِ كِتَابُ اللهِ، وَخَيرَ الهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ ﷺ، وَشَرَّ الأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا، وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ».

«Ma mgbe nke a gasịrị, n'ezie okwu kacha mma bụ Akwụkwọ nke Chineke, na nduzi kacha mma bụ nduzi nke Muhammad ﷺ, na ihe ndị kacha njọ bụ ihe ndị e mepụtara ọhụrụ, na mmepụta ọhụrụ ọ bụla bụ nduhie». An-Nasa'i gbakwunyere n'usoro dị mma:

«وَكُلَّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ».

«Ma nduhie ọ bụla dị n'ime ọkụ.» N'ime Sunan, site n'aka Al-Irbad bin Sariyah (Chineke nwee mmasị n'ebe ọ nọ) na o kwuru sị: Onye ozi Chineke ﷺ nyere anyị okwuchukwu dị omimi, nke mere ka obi maa jijiji ma mee ka anya gbaa mmiri, anyị wee sị: Onye ozi Chineke! Ọ dị ka okwuchukwu onye na-akewa, ya mere nye anyị ndụmọdụ, ọ wee sị:

«أُوصِيكُم بِتَقْوَى اللهِ وَالسَّمعِ وَالطَّاعَةِ وَإِنْ تَأَمَّرَ عَلَيكُم عَبدٌ، فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُم فَسَيَرَى اخْتِلَافًا كَثِيرًا، فَعَلَيكُم بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ المَهْدِيِّينَ مِنْ بَعْدِي، تَمَسَّكُوا بِهَا وَعَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ، وَإِيَّاكُم وَمُحْدَثَاتِ الأُمُورِ، فَإِنَّ كُلَّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٍ وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ».

«Ana m adụ unu ọdụ ka unu tụọ egwu Chukwu, ịnaa ntị ma rube isi, ọbụlagodi ma a họpụta ohu ka ọ bụrụ onye ndú unu. N'ihi na onye ọ bụla n'ime unu nke dịrị ndụ ga-ahụ ọtụtụ esemokwu. Ya mere, gbasosienụ Sunnah m ike, yana Sunnah nke ndị

Kaḷifa ahụ a duziri n'ụzọ ziri ezi ndị na-abịa n'azụ m. Jidesienụ ya ike, ma jirikwanụ ezé ataa unu taa ya ike. ...Zerekwanụ ihe ndị e chepụtara ọhụrụ, n'ihi na ihe ọhụrụ ọ bụla e chepụtara bụ mmepụta ọhụrụ, ma mmepụta ọhụrụ ọ bụla bụkwa nduhie.» Na Hadith ndị dị n'echiche a dị ọtụtụ.

O doro anya site n'aka ndị enyi Onye Ozi Chineke, ka Chukwu gozie ya, nyekwa ya udo, nakwa site n'aka ndị ezigbo ndị bu ụzọ bịara mgbe ha gasịrị; idọ aka n'ntị megide iwebata ihe ọhụrụ n'okpukpe na iyie egwu megide ya. Nke a abụghị maka ihe ọzọ ma ọ bụghị n'ihi na ọ bụ mgbakwunye n'okpukpe, na usoro iwu nke Chukwu na-enyeghị ikike, nakwa iyiri ndị iro Chukwu, bụ ndị Juu na ndị Kraịst, na mgbakwunye ha gbakwunyere n'okpukpe ha, yana iwepụta ihe ọhụrụ ha wepụtara n'ime ya nke Chukwu na-enyeghị ikike. Nakwa n'ihi na ihe na-esite na ya bụ ibelata ùgwù okpukpe Islam, na ibo ya ebubo na o zughị okè. A makwaara nnukwu mmebi dị n'ime nke a nke ọma, na ihe ọjọọ jọgburu onwe ya, nakwa imegide okwu Chukwu, Onye dị ukwuu ma dịkwa ebube:

﴿...ٱلۡيَوۡمَ أَكۡمَلۡتُ لَكُمۡ دِينَكُمۡ...﴾

{...Taa ka M mezuuru unu okpukpe unu...} [Surah Al-Mâ'idah: 3]، Na imegide kpọmkwem Hadith ndị Onye Amụma (SAW) nke na-adọ aka ná ntị megide iwepụta ihe ọhụrụ n'okpukpe (Bid'ah) nakwa ime

ka e zere ha.

Nke a, enwere m olileanya na ihe anyị kwuru site n'ihe akaebe ga-abụ ihe zuru oke na nkwenye nye onye na-achọ eziokwu ahụ n'ijụ ihe ọhụrụ a e webatara n'okpukpe (bid'ah); ana m ekwu maka: ihe ọhụrụ nke ime mmemme abalị nke Isra na Mi'raj, na ịdọ aka n'nti megide ya, nakwa na o nweghị ihe jikọrọ ya na okpukpe Islam ma ọlị.

Na n'ihi ihe Chukwu mere ka ọ bụrụ iwu n'inye ndị Muslim ndụmọdụ, ...ịkọwa ihe Chukwu meere ha iwu n'okpukpe, nakwa ịmachibido izochi ezi mmụta; ahụrụ m na ọ dị mkpa ịdọ ụmụnne m ndị Muslim aka ná ntị megide ihe ọhụrụ a e webatara n'okpukpe (bid'ah), nke gbasaworo n'ọtụtụ obodo, ruo n'ókè nke na ụfọdụ mmadụ chere na ọ dị n'ime okpukpe.

Chineke bụ Onye a na-arịọ ka O dozie ọnọdụ ndị Alakụba niile, nye ha nghọta n'okpukperechi, nyekwa anyị na ha ịga nke ọma n'ijidesi eziokwu ike na iguzosie ike na ya, na ịhapụ ihe ọ bụla megidere ya. N'ezie, ọ bụ n'aka Ya ka nke ahụ dị, Ọ bụkwa Onye nwere ike ime ya.

Ka Chineke gozie ohu Ya na onye ozi Ya, bụ onye amụma anyị Muhammad, nye ya udo, ma wụsa ngọzi n'ahụ ya, na ndị ezinụlọ ya, na ndị na-eso ụzọ ya.

***

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Ozi Nke Asaa:

Iwu gbasara ime mmemme n'abalị nke etiti ọnwa Sha'ban

Otuto niile dịrị Chineke, onye mezuru okpukpe maka anyị, ma mezuo amara Ya n'ahụ anyị. Ka ngọzi na udo Chineke dịrị onye amụma Ya na onye ozi Ya, bụ Muhammad, onye amụma nke nchegharị na ebere.

Ma mgbe nke a gasịrị: n'ezie Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿...ٱلۡيَوۡمَ أَكۡمَلۡتُ لَكُمۡ دِينَكُمۡ وَأَتۡمَمۡتُ عَلَيۡكُمۡ نِعۡمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ ٱلۡإِسۡلَٰمَ دِينٗا...﴾

{...Taa ka m mezuuru unu okpukperechi unu, ma mejupụtakwa amara m n'elu unu, ma ọ masịrị m ka Islam bụrụ okpukperechi unu...} [Surah Al-Mâ'idah: 3]، Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿أَمۡ لَهُمۡ شُرَكَٰٓؤُاْ شَرَعُواْ لَهُم مِّنَ ٱلدِّينِ مَا لَمۡ يَأۡذَنۢ بِهِ ٱللَّهُ...﴾

{Ma ọ bụ na ha nwere ndị mmekọ wepụtaara ha n'okpukpe ihe Chineke na-enyeghị ikike ya...} [Surah As-shura: 21]، N'akwụkwọ Sahih abụọ ahụ, site n'aka Aisha (Chineke nwee mmasị n'ebe ọ nọ), site n'aka Onye-amụma ﷺ o kwuru sị:

«مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ؛ فَهُوَ رَدٌّ».

«Onye ọ bụla webatara n'okpukpe anyị a ihe na-esiteghị na ya; ọ bụ ihe a jụrụ ajụ.» Na Sahih Muslim site n'aka Jabir, ka Allah nwee afọ ojuju n'ebe ọ nọ, na Onye-amụma ﷺ na-ekwu na khutbah Jumu'ah:

«أَمَّا بَعْدُ: فَإِنَّ خَيرَ الحَدِيثِ كِتَابُ اللهِ، وَخَيرَ الهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَسَلَّمَ، وَشَرَّ الأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا، وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ».

«Ma mgbe nke a gasịrị: N'ezie, okwu kacha mma bụ akwụkwọ Chineke, nduzi kacha mma bụ nduzi Muhammad, ka Chineke gozie ya ma nye ya udo, ihe kacha njọ n'ime ihe niile bụ ihe ndị e chepụtara ọhụrụ na ha, na nchepụta ọhụrụ ọ bụla bụ nduhie.» Amaokwu na Hadith banyere nke a dị ọtụtụ, ha na-egosikwa n'ụzọ doro anya na Chukwu (Onye Nsọ, Onye Dị Elu) emezuola okpukpe ahụ maka mba a, ma mezuo ngọzi Ya n'ahụ ha.

Onye Amụma Ya (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya) ahapụghị ụwa ma e wezụga mgbe o zisịrị ozi ahụ n'ụzọ doro anya, ma kọwaara mba ahụ ihe niile Chukwu wepụtara dị ka iwu maka ha n'okwu na n'omume, Ọ kọwakwara (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya) na ihe ọ bụla ndị mmadụ chepụtara mgbe ya gasịrị, nke ha na-ekwu na ọ so n'okpukpe Islam, ma ọ bụ n'okwu ma ọ bụ n'omume; ha niile bụ ihe ọhụrụ (bid'ah) nke a gaghị anabata n'aka onye chepụtara ya, ọbụlagodi na ebumnobi ya dị mma.

Ndị enyi Onye Ozi Chukwu (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya) maara okwu a, otu aka ahụkwa ka

ndị ọkà mmụta Islam bịara mgbe ha gasịrị si mara ya.

N'ihi ya, ha jụrụ ihe ọhụrụ ndị a ma dọọ aka ná ntị megide ha, dịka onye ọ bụla dere akwụkwọ banyere isọpụrụ Sunnah na ịjụ ihe ọhụrụ si kọwaa ya; dị ka Ibn Waddah, al-Turtushi, Abu Shama, na ndị ọzọ.

N'ezie, ụfọdụ n'ime ihe ọhụrụ (Bid'ah) nke ụfọdụ ndị mmadụ mepụtara bụ: ihe ọhụrụ nke ime mmemme n'abalị nke etiti ọnwa Sha'ban, na iwepụta ụbọchị ya iche maka ibu ọnụ, ọ dịghịkwa ihe akaebe e nwere ike ịdabere na ya gbasara nke a, a kọwokwa Hadith ndị na-adịghị ike banyere uru ya, nke a na-agaghị anabata ịdabere na ha.

Ma n'ihe gbasara ihe a kọrọ banyere uru dị n'ikpe ekpere n'ime ya; ya niile bụ ihe e chepụtara echepụta, dịka ọtụtụ n'ime ndị ọkà mmụta mere ka a mara banyere nke a, a ga-ekwukwa ụfọdụ n'ime okwu ha ma Chineke kwere.

A kọkwara na ya - ọzọ kwa - akụkọ sitere n'aka ụfọdụ ndị Salaf n'ime ndị Ash-Shaam na ndị ọzọ.

Ihe imirikiti ndị ọkà mmụta kwekọrịtara na ya bụ na ime emume ya bụ ihe ọhụrụ e webatara n'okpukpe (bid'ah), nakwa na Hadis niile e kwuru gbasara uru ya esighị ike, ụfọdụ n'ime ha bụkwa ihe e chepụtara echepụta. N'ime ndị rụtụrụ aka na nke a bụ: Al-Hafiz Ibn Rajab, n'ime akwụkwọ ya: (Lata'if al-Ma'arif), na ndị ọzọ. A maara nke ọma na a na-eji

Hadis na-esighị ike arụ ọrụ naanị n'ofufe ndị e ji ihe akaebe ziri ezi guzobe ntọala ha, Ma n'ihe gbasara ime emume n'abalị nke etiti ọnwa Sha'ban, ọ nweghị ntọala ziri ezi nke a ga-eji akụkọ Hadith adịghị ike chọta nkwado maka ya. Imam Abu Al-Abbas, Shaykh Al-Islam Ibn Taymiyyah (Chineke meere ya ebere) kwuru ụkpụrụ a dị ukwuu.

Mụ na-ewetara gị - onye na-agụ ya - ihe ụfọdụ n'ime ndị maara ihe kwuru n'okwu a, ka i wee nwee nghọta doro anya na nke a.

N'ezie, ndị ọkà mmụta (ka Chukwu meere ha ebere) ekwekọrịtala na ihe bụ iwu: iweghachi okwu ọ bụla ndị mmadụ na-arụrịta ụka n'ime ya gaa n'Akwụkwọ Chukwu (ka ebube Ya dị ukwuu), nakwa n'omume nnọmi nke Onye Ozi Chukwu (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya).

Ihe ọ bụla ha abụọ, ma ọ bụ otu n'ime ha kpere n'ikpe, ọ bụ ya bụ Iwu dị mkpa ịgbaso; ihe ọ bụla megidere ha, ọ bụ iwu ka a jụ ya tụfuo.

Ihe ọ bụla na-apụtaghị n'ime ha abụọ banyere ofufe, ọ bụ nchepụta ọhụrụ (Bid'ah) nke a na-akwadoghị n'iwu ime, ma ya fọdụzie ịkpọku ndị mmadụ na ya ma ọ bụ ịja ya mma.

Chukwu (Onye Nsọ, Onye Dị Elu) kwuru sị:

﴿يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُواْ ٱلرَّسُولَ وَأُوْلِى ٱلۡأَمۡرِ مِنكُمۡۖ فَإِن تَنَٰزَعۡتُمۡ فِى شَىۡءٖ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ إِن كُنتُمۡ تُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِۚ ذَٰلِكَ خَيۡرٞ وَأَحۡسَنُ تَأۡوِيلًا ٥٩﴾

{Ewuu ndị ahụ kwere ekwe, rubenụ isi nye Chukwu, rubekwanụ isi nye onye ozi ahụ, nakwa ndị nwe ikike n'ime unu. Ma ọ bụrụ na unu enwee nghọtahie n'ihe ọbụla, weghachinụ ya n'aka Chukwu na onye ozi ahụ, ma ọ bụrụ na unu kwere na Chukwu na ụbọchị ikpeazụ. Nke ahụ dị mma, ma kachasịkwa mma na nsonaazụ.} [Surah An-Nisaa: 59]‹ Ya na, Onye Dị Elu Sịrị:

﴿وَمَا ٱخۡتَلَفۡتُمۡ فِيهِ مِن شَيۡءٖ فَحُكۡمُهُۥٓ إِلَى ٱللَّهِ...﴾

{Ihe ọ bụla unu nwere nghọtahie na ya, ikpe ya dịrị Chineke...} [Surah As-Shura: 10] Ya na, Chukwu Onye Dị Elu Sịrị:

﴿قُلۡ إِن كُنتُمۡ تُحِبُّونَ ٱللَّهَ فَٱتَّبِعُونِي يُحۡبِبۡكُمُ ٱللَّهُ وَيَغۡفِرۡ لَكُمۡ ذُنُوبَكُمۡ...﴾

{Kwuo sị: Ọ bụrụ na unu na-ahụ Chineke n'anya, soronụ m, Chineke ga-ahụ unu n'anya ma gbaghara unu mmehie unu...} [Surah Al-Imran: 31] Ya na, Chukwu Onye dị ebube Sịrị:

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤۡمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيۡنَهُمۡ ثُمَّ لَا يَجِدُواْ فِيٓ أَنفُسِهِمۡ حَرَجٗا مِّمَّا قَضَيۡتَ وَيُسَلِّمُواْ تَسۡلِيمٗا ٦٥﴾

{Mba, eji m Dinwenu gị aṅụ iyi, ha agaghị abụ ndị kwere ekwe ruo mgbe ha mere gị onye ọka ikpe n'esemokwu dapụtara n'etiti ha, mgbe ahụ ha agaghị enwe obi erughị ala ọ bụla n'ime onwe ha site n'ikpe ị kpere, ma ha ga-edo onwe ha n'okpuru kpamkpam.} [Surah An-Nisaa: 65]‹ Amaokwu ndị dị na nkọwa a dị ọtụtụ; ha bụkwa ederede doro anya

banyere ihe a manyere iweghachi okwu esemokwu n'ime Akwụkwọ (Qur'an Dị Ebube) na Sunnah, na ihe a manyere ịnabata ma nwee afọ ojuju n'ikpe ha, nakwa na nke a bụ ihe okwukwe chọrọ. Ọ bụkwa ihe ọma nye ndị ohu n'oge ugbu a nakwa n'ọdịnihu, ma bụrụkwa nke kacha mma n'ịkọwa ya: nke pụtara, njedebe (nsonaazụ).

Al-Hafiz Ibn Rajab - ka Allah meere ya ebere - sịrị n'ime akwụkwọ ya: (Lata'if al-Ma'arif) n'okwu a - mgbe okwu ndị bu ụzọ gasịrị - ihe ederede ya bụ:

«N'abalị nke etiti ọnwa Sha'ban, ndị Tabi'un sitere na ndị obodo Sham; dị ka Khalid nwa Ma'dan, Makhul, Luqman nwa 'Amir, na ndị ọzọ, na-enye ya nsọpụrụ, ma na-agbasikwa mbọ ike n'ime ya n'ofufe. Ọ bụkwa n'aka ha ka ndị mmadụ siri nweta uru ya na inye ya nsọpụrụ,» E kwuru na: akụkọ ụmụ Izrel ruru ha ntị gbasara nke a, mgbe nke a ghọrọ ihe a ma ama banyere ha n'obodo dị iche iche, ndị mmadụ nwere echiche dị iche iche gbasara ya; ụfọdụ n'ime ha nabatara ya n'aka ha, ma kwekọrịta na ha n'inye ya ugwu, so na ha bụ otu ndị na-efe ofufe sitere na ndị Basra nakwa ndị ọzọ, Ọtụtụ n'ime ndị ọkà mmụta Hijaz jụrụ nke ahụ, n'ime ha bụ: Ata, na Ibn Abi Mulaykah, Abdur-Rahman bin Zayd bin Aslam kọkwara ya site na ndị ọkà mmụta fiqh nke ndị Madinah, ọ bụkwa okwu ndị na-eso ụzọ Malik na ndị ọzọ, ha kwukwara sị: Nke ahụ niile bụ bid'ah.

Ndị ọkà mmụta nke obodo Sham nwere echiche dị iche iche banyere ụzọ e si eji ya eme ofufe, nke ha kewara n'okwu abụọ:

Otu n'ime ha: na ọ bụ ihe a kwadoro iji ofufe nọrọ mụrụ anya na ya n'ìgwè n'ime ụlọ alakụba, Khalid bin Ma'dan na Luqman bin 'Amir na ndị ọzọ na-eyebu uwe ha kachasị mma na ya, na-eji anwụrụ ọkụ na-esi ísì ụtọ eme ka ahụ ha na-esi ísì ọma, na-etekwa ihe oji n'anya ha, na-eguzokwa n'ekpere n'ime ụlọ alakụba n'abalị ha ahụ, Ishaq bin Rahawayh kwadokwara ha na nke ahụ, O kwuru banyere ikpe ya n'ụlọ alakụba n'ìgwè sị: Nke ahụ abụghị bid'ah, Harb al-Kirmani kọrọ ya na Masa'il ya.

Nke abụọ: Ọ bụ ihe akpọrọ asị ịgbakọta n'ime ya na Masjid maka ikpe ekpere, ịkọ akụkọ okpukpe, na ịrịọ arịrịọ (Dua), ma ọ bụghị ihe akpọrọ asị ka mmadụ kpeere naanị onwe ya ekpere n'ime ya. Nke a bụkwa ihe Al-Awza'i kwuru; onye ndú (Imam) nke ndị Ash-Sham, onye ọkà iwu ha nakwa onye maara ihe ha. Nke a bụkwa nke kacha nso n'eziokwu, ma ọ bụrụ na Chineke (Onye Dị Elu) chọrọ.» Ruo mgbe o kwuru: «A maghị okwu ọ bụla Imam Ahmad kwuru gbasara abalị nke etiti ọnwa Sha'ban, ma a na-ewepụtakwa akụkọ abụọ sitere n'aka ya gbasara ịkwado iguzo ya n'ekpere site n'akụkọ abụọ a kọrọ site n'aka ya banyere iguzo n'ekpere n'abalị abụọ nke Eid, n'ihi na (n'otu akụkọ) ọ kwadoghị iguzo ya

n'ekpere n'igwe; maka na a kọghị ya site n'aka Onye amụma ﷺ na ndị enyi ya, "Ọ hụrụ ya dị ka ihe a na-akwado (n'otu akụkọ), n'ihi omume nke Abdur-Rahman bin Yazid bin al-Aswad mere maka nke ahụ, onye so na ndị Tabi'un, otú a kwa maka iguzo ekpere n'abalị nke etiti, ọ nweghị ihe ziri ezi e gosipụtara banyere ya site n'aka Onye Amụma (udo na ngọzi Chineke dịrị ya) ﷺ ma ọ bụ site n'aka ndị enyi ya, mana e gosipụtara ya ziri ezi site n'aka otu ìgwè ndị Tabi'un so na ndị ọkà mmụta iwu okpukpe a ma ama nke ndị Ash-Sham»."

Ebumnuche sitere n'okwu Al-Hafiz Ibn Rajab (Chineke nwee ebere n'ebe ọ nọ) ejedebela ebe a, n'ime ya ka o mere nkwupụta doro anya na ọ dighị ihe ọ bụla a kwadoro site n'aka Onye Amụma (udo na ngọzi Chineke dịrị ya) ma ọ bụ site n'aka ndị enyi ya (Chineke nwee mmasị n'ebe ha nọ) gbasara abalị nke etiti ọnwa Sha'ban.

Ma maka ihe Al-Awza'i (ka ebere Chukwu dịrị ya) họọrọ banyere ịkwado ime ya maka ndị mmadụ n'otu n'otu, yana nhọrọ Al-Hafiz Ibn Rajab họọrọ okwu a, ọ bụ ihe dị iche ma na-adighị ike; n'ihi na ihe ọ bụla a na-egosighị site n'ihe akaebe nke Iwu (Shari'ah) na ọ bụ ihe a tụrụ n'iwu, o kweghị ka onye Alakụba mepụta ya n'ime okpukpe Chukwu, ma o mere ya n'onwe ya ma ọ bụ n'ọgbakọ, ma o zoro ya ezo ma ọ bụ mee ya n'ihu ọha; n'ihi izugbe nke okwu Onye Amụma (ka udo na ngọzi Chukwu

dịrị ya):

«مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيهِ أَمْرُنَا؛ فَهُوَ رَدٌّ».

«Onye ọ bụla rụrụ ọrụ nke iwu anyị na-adighị na ya; ọ bụ ihe a jụrụ ajụ.» Na ihe ndị ọzọ n'ime ihe akaebe nke na-egosi ịjụ ihe ọhụrụ n'okpukpe (Bid'ah) na ịdọ aka ná ntị megide ha.

Imam Abu Bakr At-Turtushi (ka Allah meere ya ebere) kwuru n'ime akwụkwọ ya: «Al-Hawadith wal-Bida'» ihe odide ya sị:

«Ibn Waddah kọrọ site n'aka Zayd bin Aslam, ọ sịrị: Anyị ahụghị onye ọ bụla n'ime ndị okenye anyị ma ọ bụ ndị ọkà mmụta iwu okpukperechi anyị na-elebara ọkara nke ọnwa Sha'ban anya, ha adighịkwa elebara hadith Makhul anya, ha adighịkwa ahụ na ọ nwere ịdị mma ọ bụla karịa oge ndị ọzọ.»

Na a sịrị Ibn Abi Mulaikah: N'ezie Ziyad al-Numairi sị: «N'ezie, ụgwọ ọrụ nke abalị etiti ọnwa Sha'ban dị ka ụgwọ ọrụ nke abalị Laylat al-Qadr», Ọ sịrị: «A sị na anụrụ m ya, ma mkpanaka dị m n'aka, m gaara eti ya ihe» Ziyad bụkwa onye na-akọ akụkọ, ngwụcha nke ihe e bu n'obi.

Na ọkà mmụta ahụ dị ukwuu bụ Al-Shawkani - ka Allah meere ya ebere - sịrị n'ime akwụkwọ: «Al-Fawa'id Al-Majmu'ah» ihe odide ya bụ:

"«Okwu Onye Amụma Chineke: «O Ali, onye ọ bụla kpere ekpere rak'ah otu narị n'abalị nke etiti

ọnwa Sha'ban, na-agụ isi okwu mmalite nke akwụkwọ nsọ Chineke (Surah Al-Fatihah) nakwa 'Kwuo: Ya onwe ya bụ Chineke, Otu' ugboro iri n'ime rak'ah ọ bụla; Chineke ga-emezuru ya mkpa ya niile» na ihe ndị ọzọ." Ọ bụ ihe e chepụtara echepụta, na n'ime okwu ya nke pụtara ìhè gbasara ụgwọ ọrụ onye na-eme ya ga-enweta, nwere ihe onye nwere ezi nghọta na-agaghị enwe obi abụọ na a chepụtara ya echepụta, ndị kọrọ ya bụkwa ndị a na-amaghị ama, a kọwokwa ya site n'ụzọ nke abụọ nakwa nke atọ, ha niile bụ ihe e chepụtara echepụta, ndị kọrọ ha bụkwa ndị a na-amaghị ama, O kwuru na: «Al-Mukhtasar»: Akụkọ gbasara ekpere nke ọkara Sha'ban abaghị uru, nakwa nke Ibn Hibban sitere n'akụkọ Ali sị: «Ọ bụrụ na ọ bụ abalị nke ọkara Sha'ban, bilienụ n'ekpere n'abalị ya, buọnụkwa ọnụ n'ehihie ya», adịghị ike. O kwuru n'ime: «Al-La'ali»: «Narị rak'ah n'etiti Sha'ban na ịgụ Al-Ikhlas ugboro iri» tinyere ogologo uru ya, nke Ad-Dailami na ndị ọzọ kọrọ bụ ihe a chepụtara echepụta, ma ihe ka n'ọnụ ọgụgụ n'ime ndị kọrọ ya n'ụzọ atọ ahụ bụ ndị a na-amaghị ama na ndị na-adịghị ike, O kwuru: «Na Raka'a iri na abụọ jiri Ikhlaas ugboro iri atọ». Ọ bụ adịgboroja, «na Raka'a iri na anọ» bụ adịgboroja.

Hadith a eduhiela otu ìgwè n'ime ndị ọkà mmụta iwu; dị ka onye dere (Al-Ihya') na ndị ọzọ, nakwa ụfọdụ n'ime ndị na-akọwa Kụran. A kọọrọ gbasara

ekpere abalị a — nke m na-ekwu bụ: abalị etiti ọnwa Sha'ban — n'ụzọ dị iche iche, nke ha niile abaghị uru ma bụrụkwa adịgboroja, Nke a adịghị emegide akụkọ Tirmidhi site na Hadith nke Aisha (ka Chukwu nwee mmasị n'ebe ọ nọ) banyere ịga ya ﷺ na Baqi', na mgbada Onye Nwe n'abalị nke etiti ruo n'eluigwe nke ụwa, yana na Ọ na-agbaghara ihe karịrị ọnụ ọgụgụ ajị atụrụ nke Kalb, n'ihi na okwu ebe a bụ sọọsọ gbasara ekpere a e chepụtara echepụta n'abalị a, N'agbanyeghị na Hadith nke Aisha a nwere adịghị ike na nkwụsị, dịkwa ka Hadith nke Ali nke a kpọtụrụ aha na mbụ gbasara ikpe ekpere n'abalị ya, anaghị emegide eziokwu ahụ bụ na ekpere a bụ nke e chepụtara echepụta, n'agbanyeghị adịghị ike dị na ya dị ka anyị siri kwuo ya» Ihe e bu n'obi agwụla.

Al-Hafiz Al-Iraqi kwuru sị: «Hadith nke ekpere abalị nke etiti bụ adịgboroja megide Onye ozi Allah ﷺ, na asị a ghaara ya», Imaam an-Nawawi kwuru n'ime akwụkwọ: (Al-Majmu'): «Ekpere ahụ a maara dịka ekpere Ragha'ib, nke bụ Rak'ah iri na abụọ n'etiti ekpere Maghrib na Isha, n'abalị Jumu'ah nke mbụ nke ọnwa Rajab, nakwa ekpere abalị etiti ọnwa Sha'ban nke bụ Rak'ah otu narị, ekpere abụọ ndị a bụ Bid'ah (ihe ọhụrụ e webatara n'okpukpe) jọgburu onwe ha, ekwesighịkwa ka a duhie mmadụ n'ihi nkwupụta a kpọtụrụ ha aha n'ime akwụkwọ: (Qut al-Qulub), na (Ihya' Uloom ad-Diin), maọbụ

site na Hadith a kpọtụrụ aha n'ime ha, n'ihi na ihe ndị ahụ niile bụ ihe efu, ekwesighịkwa ka a duhie mmadụ site na ụfọdụ n'ime ndị Imaam ndị iwu ekpere ndị a gbagwojuru anya, wee dee ibe akwụkwọ gbasara ịkwado ha, n'ihi na n'ezie o mehiere n'ime nke ahụ».

N'ezie, Sheikh, Imam: Abu Muhammad Abdur-Rahman bin Ismail al-Maqdisi edeela otu akwụkwọ dị oké ọnụ ahịa banyere imebi ha abụọ, o mee nke ọma ma kọwaa ya nke ọma n'ime ya. Okwu ndị ọkà mmụta banyere okwu a dị ọtụtụ nke ukwuu. Ọ bụrụ na anyị achọọ idepụta ihe niile anyị hụworo n'okwu gbasara okwu a, okwu ahụ ga-adị anyị ogologo. Ma eleghị anya, ihe anyị kwuworo ga-ezuru ma bụrụkwa nkwenye nye onye na-achọ eziokwu.

Site n'ihe ndị a kọwara n'elu n'ime amaokwu, na Hadith, na okwu ndị ọkà mmụta: ọ na-edoro onye na-achọ eziokwu anya na ime emume n'abalị nkera nke ọnwa Sha'ban site n'ekpere ma ọ bụ ihe ọzọ, na iwepụta ụbọchị ya iche maka ibu ọnụ; bụ nchepụta ọhụrụ a jụrụ ajụ n'ebe ọtụtụ ndị ọkà mmụta nọ, o nweghịkwa ntọala n'ime Iwu (Shari'ah) dị ọcha, kama ọ so n'ihe ndị pụtara na Islam mgbe oge ndị Sahabah (ka Chukwu nwee mmasị n'ebe ha nọ) gasịrị. Okwu Chukwu, ka ebube Ya dị ukwuu, ezuolakwa onye na-achọ eziokwu n'isiokwu a na ndị ọzọ:

﴿...ٱلۡيَوۡمَ أَكۡمَلۡتُ لَكُمۡ دِينَكُمۡ...﴾

{...Taa ka m mezuru okpukpe unu maka unu...} [Surah Al-Maa'idah: 3]. Ya na ihe nwere otu nghọta ya n'ime amaokwu ndị a, na okwu Onye-amụma ﷺ:

«مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ».

«Onye ọ bụla webatara ihe ọhụrụ n'okpukpe anyị a nke na-esiteghị na ya, ọ bụ ihe a jụrụ ajụ.» Yana ihe bịara n'otu nkọwa ya site na Hadith.

Na Sahih Muslim, site n'aka Abu Huraira (Chineke nwee mmasị n'ebe ọ nọ) o kwuru sị: Onye ozi Chineke (udo na ngọzi Chineke dịrị ya)ﷺ kwuru sị:

«لَا تَخُصُّوا لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ بِقِيَامٍ مِنْ بَيْنِ اللَّيَالِي، وَلَا تَخُصُّوا يَوْمَهَا بِالصِّيَامِ مِنْ بَيْنِ الْأَيَّامِ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ فِي صَوْمٍ يَصُومُهُ أَحَدُكُمْ».

«Ewepụtakwalanụ abalị Fraịdee iche maka ekpere abalị n'etiti abalị niile, ewepụtakwalanụkwa ụbọchị ya iche maka ibu ọnụ n'etiti ụbọchị niile, belu soọ ma ọ bụrụ n'ime ibu ọnụ nke otu onye n'ime unu na-ebu.» Ọ bụrụ na ịwepụta otu n'ime abalị niile iche maka ụdị ofufe ọ bụla bụrụ ihe ekwere omume, abalị Jumu'ah gaara aka mma karịa ndị ọzọ; n'ihi na ụbọchị ya bụ ụbọchị kachasị mma anyanwụ wara n'elu ya, dịka ederede nke Hadith niile pụtara ìhè sitere n'aka Onye-amụma ﷺ siri kwuo, Ya mere, mgbe Onye-amụma ﷺ dọrọ aka ná ntị megide iwepụta ya iche maka ekpere abalị n'etiti abalị niile, nke a na-egosi na maka abalị ndị

ọzọ, nke ka nke, a gaghị ekwe ka e wepụta nke ọ bụla n'ime ha iche maka ụdị ofufe ọ bụla, belụsọ ma e nwere ihe akaebe ziri ezi nke na-egosi iwepụta iche ahụ.

Ma ebe ọ bụ na a kwadoro iguzo n'ekpere na ịgba mbọ n'ime abalị Laylatul Qadr na abalị ndị nke Ramadan, Onye-amụma ﷺ mere ka a mara gbasara nke ahụ, wee gbaa umunna ume iguzo n'ekpere n'ime ha, o mekwara nke ahụ n'onwe ya, dịka o siri dị na Sahih abụọ ahụ, site n'aka Onye Amụma ﷺ na o kwuru sị:

«مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ، وَمَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ».

«Onye ọ bụla guzoro n'ekpere na Ramadan n'ihi okwukwe na ịtụ anya ụgwọ ọrụ, a ga-agbaghara ya mmehie ya gara aga, na onye ọ bụla guzoro n'ekpere n'Abalị nke Qadr n'ihi okwukwe na ịtụ anya ụgwọ ọrụ, a ga-agbaghara ya mmehie ya gara aga.» Ma ọ bụrụ na abalị nkera nke ọnwa Sha'ban, ma ọ bụ abalị Fraịde nke mbụ n'ọnwa Rajab, ma ọ bụ abalị nke Njem Abalị na Nrịgo Elu (Isra' na Mi'raj), bụ ihe a tụrụ n'iwu ka ewepụta ya maka mmemme ma ọ bụ ụdị ofufe ọ bụla, Onye-amụma ﷺ gaara eduzi umunna ya na ya, ma ọ bụ mee ya n'onwe ya. Ma ọ bụrụ na ihe ọ bụla n'ime nke ahụ mere, ndị Sahaba (ka Allah nwee afọ ojuju n'ebe ha nọ) gaara akọta ya nye umunna, ha agaghịkwa

ezobe ya n'ebe ha nọ, ha bụ ndị mmadụ kacha mma, na ndị kacha enye ndị mmadụ ezi ndụmọdụ mgbe ndị amụma (ka ekpere na udo dịrị ha) gasịrị, ka Allah nwee afọ ojuju n'ebe ndị enyi Onye-ozi Allah ﷺ nọ, meekwa ka ha nwee afọ ojuju.

N'ezie, ị marala na mbụ site n'okwu ndị ọkà mmụta na ọ dịghị ihe ọ bụla e kwadoro site n'aka Onye ozi Chukwu ﷺ, ma ọ bụ site n'aka ndị enyi ya, ka obi dị Chukwu mma n'ebe ha nọ, gbasara ọpụrụiche nke abalị Fraịdee mbụ n'ime ọnwa Rajab, ma ọ bụkwanụ n'abalị ọkara nke ọnwa Sha'ban; ya mere a bịara mara na ime mmemme ha bụ ihe ọhụrụ e chepụtara echepụta n'ime Islam, otu aka ahụ iwepụta ha iche maka ụdị ofufe ọ bụla, bụ ihe ọhụrụ e jụrụ ejụ, N'otu aka ahụ, abalị nke iri abụọ na asaa nke Rajab, nke ụfọdụ ndị mmadụ kwenyere na ọ bụ abalị nke Isra na Mi'raj, amachibidoro iwepụta ya iche maka ụdị ofufe ọ bụla, dịka amachibidokwara ime emume ya; n'ihi ihe akaebe ndị gara aga, nke a bụ ma ọ bụrụ na a maara ya, kedu kwazi ebe eziokwu sitere n'okwu ndị ọkà mmụta bụ na a maghị ya, Na okwu onye kwuru sị: na ọ bụ abalị iri abụọ na asaa nke ọnwa Rajab, bụ okwu ụgha na-enweghị ntọala n'ime Ahadith ndị ziri ezi, na n'ezie onye kwuru emeela nke ọma, sị:

Ihe kacha mma n'ime ihe niile bụ ihe ndị gara aga n'ụzọ nduzi... ma ihe kacha njọ n'ime ihe niile bụ ihe ọhụrụ ndị e mepụtara nke bụ ihe nchepụta.

Na Chineke bụ Onye a na-arịọ ka O nye anyị na ndị Alakụba niile ịga nke ọma n'ijidesie Sunnah ike, na ịguzosie ike na ya, yana ịkpachara anya megide ihe ọ bụla megidere ya. N'ezie, Ọ bụ Onye na-emesapụ aka, Onye Obiọma.

Ka ngozi na udo Allah dịrị ohu Ya na onye ozi Ya, bụ onye amụma anyị Muhammad, na ndị ezinụlọ ya, na ndị na-eso ụzọ ya niile.

***

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Ozi Nke Asatọ:

Ịdọ aka ná ntị dị mkpa gbasara ụgha nke ndụmọdụ ahụ a na-ekwutere.

Nke Shaykh Ahmad, onye nlekọta Ụlọ Nsọ Onye-amụma a na-asọpụrụ

Site n'aka Abdul Aziz bin Abdullah bin Baz, nye onye ọ bụla n'ime ndị Alakụba ga-agụ ya, ka Allah jiri Islam chekwaa ha, ma chebe anyị na ha pụọ n'ihe ọjọọ nke ụgha a kpara akpa nke ndị na-amaghị ihe na ndị nzuzu, Amin.

Udo dịrị unu na ebere nke Chineke na ngọzi Ya niile.

Ma mgbe nke a gasịrị: Ahụla m otu okwu a na-ekwu na ọ sitere n'aka Shaykh Ahmad, onye na-elekọta Ụlọ Nsọ Onye-amụma a na-asọpụrụ, nke isiokwu ya bụ: «Nke a bụ ndụmọdụ sitere na Madinah Al-Munawwarah, site n'aka Shaykh Ahmad, onye na-elekọta Ụlọ Nsọ Onye-amụma a na-asọpụrụ», o kwuru n'ime ya sị:

«A nọrọ m na-amụ anya n'abalị Fraịdee na-agụ Kuran Dị Nsọ, na mgbe m gụchara aha mara mma nke Chukwu, mgbe m mechara nke a, a kwadebere m ịra ụra. M wee hụ onye ihu ya na-enwu gbaa, Onye Ozi Chukwu (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya), onye wetaara ahịrịokwu ndị sitere na Kuran, yana

iwu ndị dị nsọ; dịka ebere nye ụwa niile, onye ndú anyị Muhammad (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya). O wee sị: 'Sheikh Ahmad,' m wee sị: 'A nọ m ebe a, Onye Ozi Chukwu, onye kachasị asọpụrụ n'ime ihe niile Chukwu kere,'» O wee sị m: Ihere na-eme m maka omume ọjọọ nke ndị mmadụ, enweghịkwa m ike izute Onyenwe m ma ọ bụ ndị mmụọ ozi; n'ihi na site na Juma'at ruo na Juma'at, mmadụ puku otu narị na iri isii nwụrụ na-abụghị n'okpukpe Islam - emesịa, o kwuru ụfọdụ n'ime mmehie ndị mmadụ dabara na ha, O wee sị: - Ya mere, iwu a bụ ebere dịrị ha nke sitere n'aka Onye Dị Ike, Onye Pụrụ Ime Ihe Niile. E mesịa, ọ kọwara ụfọdụ ihe ịrịba ama nke Oge ahụ, ruo mgbe ọ sịrị: - Ya mere gwa ha, O Sheikh Ahmad, banyere ndụmọdụ a; n'ihi na ọ bụ nke e ji mkpịsị akwụkwọ nke akara aka depụta site na Mbadamba Echekwara echekwa, ma onye ọ bụla dee ya ma zipụ ya site n'otu obodo gaa n'obodo ọzọ, ma site n'otu ebe gaa n'ebe ọzọ, a ga-ewuoro ya obí n'Aljannah, ma onye na-edeghị ya ma zipụ ya, a ga-anapụ ya arịrịọchite ọnụ m n'Ụbọchị Mbilite n'Ọnwụ, Ma onye ọbụla dere ya ma bụrụ ogbenye, Chineke ga-eme ka ọ baa ọgaranya, ma ọ bụrụ na o ji ụgwọ, Chineke ga-akwụrụ ya ụgwọ ya, ma ọ bụrụ na o nwere mmehie, Chineke ga-agbaghara ya na nne na nna ya site na ngọzi nke ndụmọdụ a, Ma onye ọ bụla n'ime ndị ohu Chukwu na-edeghị ya, ihu ya ga-agba oji n'ụwa a na n'ọdịnihu, O sịrị: Aṅụrụ m

iyi na Chineke Onye dị ukwuu ugboro atọ, nke a bụ eziokwu, ma ọ bụrụ na m bụ onye ụgha, ka m si n'ụwa pụọ n'anọghị n'ime Islam, ma onye ọ bụla kwenyere na ya ga-agbanarị ahụhụ ọkụ ala mmụọ, ma onye ọ bụla kpọrọ ya ụgha, ọ gọnahụrụ Chineke».

Nke a bụ nchịkọta ihe dị n'ozi ndụmọdụ ụgha ahụ e chepụtara n'aha Onye Ozi Chukwu (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya), anyị anụwokwa ozi ndụmọdụ ụgha a ọtụtụ ugboro kemgbe ọtụtụ afọ, a na-agbasa ya n'etiti ndị mmadụ site n'oge ruo n'oge, a na-akwalitekwa ya n'etiti ọtụtụ ndị nkịtị, ma nwee ọdịiche n'okwu ndị dị na ya, Onye ụgha ya na-ekwu sị: na ya hụrụ Onye Amụma (udo na ngọzi Chineke dịrị ya)ﷺ n'ụra, o wee bunye ya ozi a, ma n'akwụkwọ mgbasa ozi ikpeazụ a nke anyị kpọtụụrụ gị aha, onye na-agụ akwụkwọ, onye chepụtara ụgha ahụ zọrọ n'ime ya na ya hụrụ Onye Amụma (udo na ngọzi Chineke dịrị ya)ﷺ mgbe ọ na-akwado ihi ụra, nke pụtara: na ọ hụrụ ya mgbe ọ mụ anya!

Onye nrụpụta ụgha a kwuru ọtụtụ ihe n'ozi ndụmọdụ a; ha so n'ụgha kacha pụta ìhè, na ihe efu kacha doo anya. Mụ ga-adọ gị aka ná ntị banyere ha n'isi nso n'okwu a, ma ọ bụrụ na Chukwu kwere. N'ezie, adọla mụ aka ná ntị banyere ha n'afọ ndị gara aga, wee kọwaara ndị mmadụ na ha so n'ụgha kacha pụta ìhè, na ihe efu kacha doo anya. Ya mere,

mgbe mụ hụrụ mbipụta nke ikpeazụ a, alara mụ azụ n'ide banyere ya, n'ihi otú ịbụ ihe efu ya siri pụta ìhè, nakwa oke anya ike onye rụpụtara ya nwere n'ịgha ụgha. Ma echeghị mụ na ịbụ ihe efu ya nwere ike ịghọgbu onye nwere obere nghọta, ma ọ bụ ezi uche okike. Ma ọtụtụ n'ime ụmụnne agwala m na ọ gbasala n'ebe ọtụtụ ndị mmadụ nọ, ha wee na-ekesa ya n'etiti onwe ha, ụfọdụ n'ime ha akwerekwa na ya; n'ihi ya, a hụrụ m na ọ dị mkpa ka ndị dị ka m dee banyere ya, iji mee ka ụgha ya pụta ìhè, nakwa na ọ bụ ụgha e chepụtara megide Onye Ozi Chukwu (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya), ka a ghara iduhie onye ọ bụla, Ma onye ọ bụla tụgharịrị uche na ya n'ime ndị nwere ihe ọmụma na okwukwe, ma ọ bụ ndị nwere ọdịdị okike ziri ezi na uche ziri ezi; ga-amata na ọ bụ ụgha na nkwutọ site n'ọtụtụ ụzọ.

N'ezie, ajụrụ m ụfọdụ ndị ikwu Sheikh Ahmad, onye a na-atụkwasị ụgha a n'aha ya, gbasara ndụmọdụ a, o wee zaa m: na ọ bụ ụgha e boro Sheikh Ahmad, nakwa na o kwughị ya ma ncha, Ma Sheikh Ahmad ahụ a kpọtụrụ aha anwụọla kemgbe, ọbụlagodi ma anyị ewere ya na Sheikh Ahmad ahụ a kpọtụrụ aha, ma ọ bụ onye ọ bụla ka ya ukwuu, zọrọ na ọ hụrụ Onye Amụma (Ka udo na ngọzi Chineke dịrị ya) n'ụra ma ọ bụ mgbe ọ mụ anya, wee nye ya ozi ndụmọdụ a, anyị ga-amata n'ezie na ọ bụ onye ụgha, ma ọ bụ na onye ahụ gwara ya ihe ahụ bụ ekwensu, na ọ bụghị Onye Ozi (Ka udo na ngọzi

Chineke dịrị ya), n'ihi ọtụtụ ihe kpatara ya, nke gụnyere:

Nke mbụ: Na a naghị ahụ Onye-amụma ﷺ anya mgbe a mụ anya mgbe ọ nwụsịrị ﷺ, ma onye ọ bụla na-azọrọ n'ime ndị na-amaghị ihe nke òtù Sufi na ya na-ahụ Onye Amụma ﷺ mgbe ya mụ anya, maọbụ na ọ na-abịa na mmemme Mawlid, maọbụ ihe ọ bụla yiri nke ahụ; onye ahụ emehiewo njehie kachasị njọ, e duhierekwa ya nduhie kachasị ukwuu, ma dabakwa ná nnukwu njehie, o megidekwara Akwụkwọ Nsọ, usoro Onye-amụma (Sunnah), nakwa nkwekọrịta nke ndị ọkà mmụta (Ulama); n'ihi na ndị nwụrụ anwụ na-esi n'ili ha apụta naanị n'Ụbọchị Mbilite n'Ọnwụ, ọ bụghị n'ụwa a, Ma onye ọ bụla kwuru ihe dị iche na nke ahụ, n'ezie ọ bụ onye na-agha ụgha pụtara ìhè, ma ọ bụ onye mehiere nke ihe gbagwojuru anya, ọ maghị eziokwu ahụ nke ndị ezi omume bu ụzọ maara, ma bụrụkwa nke ndị-sahaba nke Onye-ozi Allah ﷺ na ndị na-eso ha n'ezi omume so ụzọ ya, Allah Onye-dị-elu kwuru:

﴿ثُمَّ إِنَّكُم بَعۡدَ ذَٰلِكَ لَمَيِّتُونَ ١٥ ثُمَّ إِنَّكُمۡ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ تُبۡعَثُونَ ١٦﴾

{Mgbe ahụ, n'ezie, unu ga-anwụ mgbe nke ahụ gasịrị 15

Mgbe ahụ, n'ezie, a ga-akpọlite unu n'Ụbọchị Mbilite n'ọnwụ 16} [Surah Al-Mu'minun: 15, 16]‹ Ya na, Onye-amụma ﷺ Sịrị:

«أَنَا أَوَّلُ مَنْ تَنْشَقُّ عَنْهُ الْأَرْضُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَأَنَا أَوَّلُ شَافِعٍ وَأَوَّلُ مُشَفَّعٍ».

""Abụ m onye mbụ ala ga-agbawa maka ya n'Ụbọchị Mbilite n'ọnwụ, abụkwa m onye mbụ ga-arịọchite, nakwa onye mbụ a ga-anabata arịrịọ ya."" Amaokwu na Hadith ndị dị na nkọwa a dị ọtụtụ.

Nke abụọ: Na Onye Ozi (ka udo na ngọzi Chineke dịrị ya)ﷺ anaghị ekwu ihe megidere eziokwu, ma n'oge ọ nọ ná ndụ ma ọ bụ mgbe ọ nwụchara. Ndụmọdụ a megidere Iwu ya n'ụzọ pụtara ìhè, nke a pụtakwara ìhè n'ọtụtụ ụzọ - dịka a ga-ahụ n'ihu -, ma a pụkwara ịhụ ya (ka udo na ngọzi Chineke dịrị ya)ﷺ ná nrọ, Onye ọ bụla hụrụ ya na nrọ n'ọdịdị ya dị ugwu, o hụla ya n'ezie; n'ihi na Ekwensu anaghị ewe ọdịdị ya, dịka ekwuru ya n'ime Hadith ziri ezi ma dị ugwu. Mana okwu a niile dabere n'okwukwe nke onye hụrụ nrọ ahụ, ịbụ onye eziokwu ya, nkwụwa aka ọtọ ya, ncheta ihe ya nke ọma, nsọpụrụ okpukpe ya, na ịbụ onye nkwesịntụkwasịobi ya, nakwa ma ọ hụrụ Onye Amụma (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya) n'ọdịdị ya n'ezie ma ọ bụ n'ọdịdị ọzọ.

Ma ọ bụrụ na a kọtaara otu akụkọ site n'aka Onye Amụma (udo na ngọzi Chineke dịrị ya) nke o kwuru n'oge ndụ ya, nke na-esighị n'usoro ndị na-akọ akụkọ a tụkwasịrị obi, ndị ziri ezi, nakwa ndị na-ejide ihe nke ọma, a gaghị adabere na ya, a gaghịkwa eji ya mee ihe dị ka ihe akaebe; ma ọ bụrụkwa na o si n'usoro ndị na-akọ akụkọ a tụkwasịrị obi, ndị na-ejide ihe nke ọma, mana ọ na-

emegide akụkọ nke onye ka ha echeta ihe, nakwa onye a tụkwasịrị obi karị, n'ụdị mmegide nke na-agaghị eme ka o kwe omume ijikọ akụkọ abụọ ahụ ọnụ, otu n'ime ha ga-abụ nke a kagburu nke a na-agaghị eji arụ ọrụ, na nke abụọ: nke na-akagbu nke a ga-eji arụ ọrụ, ebe nke ahụ nwere ike ikwe omume dịka ọnọdụ ya si dị. Ma ọ bụrụ na ijikọ ha abụọ ma ọ bụ ịkagbu otu ekweghị omume, ọ ghọrọ iwu iwepụ akụkọ nke onye pekarịrị n'icheta ihe, na onye kachasị ala n'ịbụ onye ziri ezi, wee kpee ya ikpe dị ka akụkọ dịpụrụ adịpụ nke a na-agaghị eji arụ ọrụ.

Kedu maka ozi ndụmọdụ nke a na-amaghị onye nwe ya, bụ onye bufere ya site n'aka Onye Ozi Chukwu (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya), a maghịkwa maka ezi omume ya na ntụkwasị obi ya? N'ọnọdụ a, o kwesịrị n'ezie ka a jụ ya ma ghara ịṅa ya ntị, ọbụlagodi na o nweghị ihe dị na ya na-emegide Iwu (Shari'ah). Kedu kwazi ma ọ bụrụ na ozi ndụmọdụ ahụ gụnyere ọtụtụ ihe na-egosi abaghị uru ya, na ọ bụ ụgha a ghaara Onye Ozi Chukwu (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya), ma gụnyekwa ịtọ iwu okpukpe nke Chukwu na-enyeghị ikike?!

Na Onye-amụma ﷺ sịrị:

«مَنْ قَالَ عَلَيَّ مَا لَمْ أَقُلْ؛ فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ».

«Onye ọ bụla kwuru banyere m ihe m na-ekwughị; ka ọ were ọnọdụ ya n'ọkụ ahụ». N'ezie, onye rụpụtara Ndụmọdụ a n'ụgha ekwuola ihe

Onye ozi Chukwu, ka Chukwu gozie ya, nyekwa ya udo, na-ekwughị, ma ghaara ya ụgha doro anya nke dịkwa egwu. Ya mere, ọ kwesịrị ekwesị maka ịdọ aka ná ntị a dị ukwuu, o rukwara ya ma ọ bụrụ na o meghị ngwa ngwa chegharịa, wee gbasaa nye ndị mmadụ ụgha nke Ndụmọdụ a megide Onye ozi Chukwu, ka Chukwu gozie ya, nyekwa ya udo; n'ihi na onye ọ bụla gbasaara ihe ụgha n'etiti ndị mmadụ, wee sị na o sitere n'okpukpe; nchegharị ya agaghị adị ire ma e wezụga site n'ịkpọsa ya na ime ka ọ pụta ìhè; ka ndị mmadụ wee mara banyere nchigharị ya pụọ n'ụgha ya, nakwa ịgọnarị onwe ya; dị ka okwu Chukwu, Onye dị ebube siri kwuo:

﴿إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكۡتُمُونَ مَآ أَنزَلۡنَا مِنَ ٱلۡبَيِّنَٰتِ وَٱلۡهُدَىٰ مِنۢ بَعۡدِ مَا بَيَّنَّٰهُ لِلنَّاسِ فِي ٱلۡكِتَٰبِ أُوْلَٰٓئِكَ يَلۡعَنُهُمُ ٱللَّهُ وَيَلۡعَنُهُمُ ٱللَّٰعِنُونَ ١٥٩ إِلَّا ٱلَّذِينَ تَابُواْ وَأَصۡلَحُواْ وَبَيَّنُواْ فَأُوْلَٰٓئِكَ أَتُوبُ عَلَيۡهِمۡ وَأَنَا ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ ١٦٠﴾

{N'eziẹ, ndị ahụ na-ezobe ihe Anyị zitere n'ime ihe ịrịba ama doro anya na nduzi, mgbe Anyị mere ka o doo ndị mmadụ anya n'ime akwụkwọ ahụ, ndị ahụ bụ ndị Chukwu na-abụ ọnụ, na ndị na-abụ ọnụ na-abụkwa ha ọnụ 159

"E wezụga ndị ahụ chegharịrị, ma mezie omume ha, ma mee ka eziokwu pụta ìhè, ndị ahụ ka M ga-anabata nchegharị ha; ma Abụ m Onye na-anabata nchegharị ugboro ugboro, Onye na-eme ebere 160} [Surah Albakara: 159, 160]‹ N'ihi ya, Chukwu (Onye Nsọ, Onye Dị Elu) mere ka ọ doo anya n'ime

amaokwu a dị ebube: na onye ọ bụla zoro ihe ọ bụla n'ime eziokwu, ncheghari ya site na nke ahụ agaghị adị ire ma e wezụga mgbe emesịrị mmezi na nkowapụta. Ma Chukwu (Onye Nsọ) emela ka okpukpe zuo oke maka ndị ohu Ya, wee mezuo amara Ya n'ahụ ha site n'izite Onye Ozi Ya bụ Muhammad (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya), yana ihe Chukwu kpughere ya n'ime iwu zuru oke. Ọ kpọrọghịkwa ya laa n'ebe Ọ nọ ma e wezụga mgbe emesịrị mmezu na nkowapụta, dị ka Chukwu (Onye dị ebube) kwuru sị:

﴿...ٱلۡيَوۡمَ أَكۡمَلۡتُ لَكُمۡ دِينَكُمۡ وَأَتۡمَمۡتُ عَلَيۡكُمۡ نِعۡمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ ٱلۡإِسۡلَٰمَ دِينٗا...﴾

{...Taa ka M mere ka okpụkperechi unu zuo oke maka unu, ma mezuokwa amara M n'elu unu, ma ọ masịkwara M ka Islam bụrụ okpụkperechi unu...} [Surah Al-Maa'idah: 3]

"Ma onye rụpụtara ụgha nke ozi a (wasiya) abịala na narị afọ nke iri na anọ, na-achọ iji okpukpe ọhụrụ gbagwojuo ndị mmadụ anya, nke na-ebute ịbanye n'Aljanna (Paradaịs) maka onye nabatara iwu ya, nakwa ịnapụ Aljanna na ịbanye n'Ọkụ mmụọ maka onye na-anabataghị iwu ya," Ọ chọkwara ime ka ozi ntụziaka a nke o chepụtara n'ụgha ka ukwuu ma ka mma karịa Qur'an, ebe ọ ghaara ụgha n'ime ya sị: na onye ọ bụla dere ya ma ziga ya site n'otu obodo gaa n'obodo ọzọ, ma ọ bụ

site n'otu ebe gaa n'ebe ọzọ; a ga-arụrụ ya obí na Paradaịs, ma onye ọ bụla na-edeghị ya ma ziga ya, a ga-amachibido ya inweta ntinyere ọnụ nke Onye Amụma (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya) n'Ụbọchị Ikpe, Nke a bụ otu n'ime ụgha kachasị njọ, ma bụrụkwa otu n'ime ihe akaebe kachasị doo anya maka ụgha nke ozi a, na enweghị ihere nke onye chepụtara ya, yana obi ike ya dị ukwuu n'ịgha ụgha; n'ihi na onye ọ bụla dere Kor'an dị nsọ wee ziga ya site n'otu obodo gaa n'obodo ọzọ, ma ọ bụ site n'otu ebe gaa n'ebe ọzọ; ọ gaghị enweta ngọzi a ma ọ bụrụ na ọ naghị eme ihe Kor'an dị nsọ kwuru. Kedụzi ka onye dere ụgha a ma na-ebufe ya site n'otu obodo gaa n'obodo ọzọ ga-esi nweta ya. Onye ọ bụla na-edeghị Qur'an ma ọ bụ zipụ ya site n'otu obodo gaa n'obodo ọzọ, a gaghị anapụ ya arịrịọ nnọchite anya (Shafa'a) nke Onye Amụma (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya), ma ọ bụrụ na o kweere na ya, ma na-esokwa iwu ya, Ma naanị otu okwu ụgha a dị n'ime ndụmọdụ a, zuru ezu n'onwe ya iji gosi na ọ baghị uru, nakwa ịbụ onye ụgha nke onye na-agbasa ya, enweghị ihere ya, nzuzu ya, nakwa etu o si dị anya pụọ n'ịmata ihe nduzi nke Onye ozi ﷺ wetaara.

Ma n'ime Ndụmọdụ a — ma e wezụga ihe a kpọtụrụ aha — e nwere ihe ndị ọzọ, nke ha niile na-egosi ịbụ ihe efu na ụgha ya, ọbụlagodi ma onye chepụtara ya ṅụrụ otu puku iyi ma ọ bụ karịa maka

ịbụ eziokwu ya, ọbụlagodi ma ọ kpọkuo ntaramahụhụ kacha ukwuu na ahụhụ kacha siri ike n'isi onwe ya, na ọ na-ekwu eziokwu; ọ gaghị abụ onye eziokwu, o nweghịkwa eziokwu dị na ya, kama ọ bụ, e ji m Chukwu aṅụ iyi, jirikwa Chukwu aṅụ iyi ọzọ, so n'ime ihe efu kacha ukwuu na nke kacha njọ, anyị na-emekwa ka Chukwu dị nsọ, nakwa ndị mmụọ ozi nọnyeere anyị bụrụ ndị akaebe, Onye ọ bụla n'ime ndị Alakụba hụrụ ihe odide a - dị ka ịgba àmà nke anyị ga-eji zute Onyenwe anyị (Onye Dị Elu ma Dị Ebube) - : na akwụkwọ ndụmọdụ a bụ ụgha nakwa ihe e chepụtara echepụta megide onye ozi Chineke, ka Chukwu gozie ya, nyekwa ya udo. Ka Chukwu menye onye chepụtara ụgha a ihere, ma meso ya dị ka ihe o kwesịrị si dị.

Ihe na-egosi ụgha nke ọgbụgba ndụ a nakwa ịbụ ihe mebiri emebi ya, ma e wezụga ihe ndị gara aga, bụ ọtụtụ ihe sitere na ederede ya nke a kpọtụrụ aha, ụfọdụ n’ime ha gụnyere:

Ihe nke mbụ: Okwu o kwuru n'ime ya sị: (na site na Fraịde ruo Fraịde, otu narị puku mmadụ na puku iri isii nwụrụ n'anọghị n'okpukpe Islam); n'ihi na nke a so n'ọmụma nke ihe zoro ezo, ebe mkpughe akwụsịla ịbịara Onye Ozi (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya) mgbe ọ nwụsịrị, ọ bụrụkwa na n'oge ndụ ya ọ maghị ihe zoro ezo, kedu ka ọ ga-esi mara ya mgbe ọ nwụsịrị; n'ihi okwu Chukwu dị elu kwuru sị:

﴿قُل لَّآ أَقُولُ لَكُمۡ عِندِي خَزَآئِنُ ٱللَّهِ وَلَآ أَعۡلَمُ ٱلۡغَيۡبَ...﴾

{Sị: Anaghị m asị unu na m nwere akụ Chineke, amaghịkwa m ihe zoro ezo...} [Surah Al-An'am: 50] Ya na, okwu Onye Dị Elu:

﴿قُل لَّا يَعۡلَمُ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ ٱلۡغَيۡبَ إِلَّا ٱللَّهُ...﴾

{Sị: Ọ dighị onye nọ n'eluigwe na ụwa maara ihe zoro ezo ma e wezụga Chineke...} [Surah An-Naml: 65]، N'akụkọ ziri ezi site n'aka Onye Amụma (udo na ngọzi Chineke dịrị ya) ﷺ na o kwuru sị:

«يُذَادُ رِجَالٌ عَنْ حَوْضِي يَوْمَ القِيَامَةِ، فَأَقُولُ: يَا رَبِّ! أَصْحَابِي أَصْحَابِي، فَيُقَالُ لِي: إِنَّكَ لَا تَدْرِي مَا أَحْدَثُوا بَعْدَكَ، فَأَقُولُ كَمَا قَالَ العَبْدُ الصَّالِحُ: ﴿وَكُنتُ عَلَيۡهِمۡ شَهِيدٗا مَّا دُمۡتُ فِيهِمۡۖ فَلَمَّا تَوَفَّيۡتَنِي كُنتَ أَنتَ ٱلرَّقِيبَ عَلَيۡهِمۡۚ وَأَنتَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ شَهِيدٌ﴾ [المائدة: ١١٧]».

«A ga-achụpụ ụfọdụ ụmụnwoke n'ọdọ mmiri m n'ụbọchị mbilite n'ọnwụ, m ga-asị: O Onyenwe m! Ndị enyi m, ndị enyi m! A ga-agwa m sị: N'ezie, ị maghị ihe ha mepụtara mgbe ị gachara, m ga-asị dịka ohu ọma ahụ sịrị: ﴿A bụkwa m onye akaebe n'ahụ ha oge niile m nọ n'ime ha, mana mgbe I wepụrụ m, Ị bụ Onye nche n'ahụ ha; Ị bụkwa Onye akaebe n'elu ihe niile.﴾ [Al-Ma'idah: 117]»

Ihe nke abụọ: -N'ime ihe ndị na-egosi abaghị uru nke akwụkwọ ndụmọdụ a, nakwa na ọ bụ ụgha-: bụ okwu o kwuru n'ime ya sị: (Onye ọ bụla dere ya ma ọ bụrụ ogbenye, Chukwu ga-eme ya ọgaranya, ma ọ bụ onye ji ụgwọ, Chukwu ga-akwụ ụgwọ ya, ma ọ bụ onye nwere mmehie, Chukwu ga-agbaghara ya na

nne na nna ya n'ihi ngọzi nke akwụkwọ ndụmọdụ a) ruo na njedebe ya. Nke a bụ otu n'ime ụgha kachasị ukwuu, na ihe àmà kachasị doo anya banyere ụgha nke onye chepụtara ya, nakwa enweghị ihere ya n'ebe Chukwu na n'ebe ndị ohu Ya nọ; n'ihi na anaghị enweta ihe atọ ndị a naanị site n'ide Qur'an dị Nsọ, kedụzi ka onye dere akwụkwọ ndụmọdụ ụgha a ga-esi nweta ha?! N'ezie, ihe onye ajọ omume a chọrọ bụ naanị ighọgbu ndị mmadụ, na ime ka ha dabere na ndụmọdụ a; ka ha wee dee ya ma tụkwasị obi n'uru a a na-azọrọ na ọ dị, ma hapụ ụzọ ndị Chukwu wepụtara dịka iwu maka ndị ohu Ya, nke O mere ka ha bụrụ ihe na-eduga n'akụ na uba, na ịkwụ ụgwọ, nakwa mgbaghara mmehie. Ya mere, anyị na-agbaba n'aka Chukwu pụọ n'ihe ndị na-akpata ọdịda, na irube isi n'agụụ anụ ahụ, nakwa Ekwensu.

Ihe nke atọ: - n'ime ihe ndị na-egosi ịbụ ihe efu nke ozi a -, bụ okwu ya n'ime ya sị: (Onye ọ bụla n'ime ndị ohu Chineke na-edeghị ya; ihu ya ga-eji oji n'ụwa a na n'ụwa ọzọ). Nke a kwa bụ otu n'ime ụgha kachasị njọ, na otu n'ime ihe akaebe kachasị doo anya banyere ịbụ ihe efu nke ozi a, na ụgha onye chepụtara ya. Kedu ka o ga-esi kwe omume n'uche onye nwere ezi uche ka o dee ozi a nke nwoke a na-amaghị ama wetara na narị afọ nke iri na anọ, jiri ya na-aghọrọ ụgha megide Onye Ozi Chukwu (ka udo na ngọzi Chukwu dịrị ya) ma na-azọrọ na onye na-

edeghị ya, ihu ya ga-agba oji n'ụwa a na n'ụwa nke ọzọ, ma onye dere ya ga-abụ ọgaranya mgbe ọ dara ogbenye, bụrụ onye nwere onwe ya site n'ụgwọ mgbe ọ gbakọbara n'isi ya, ma bụrụ onye a gbaghaara mmehie ndị o metere!!

Otuto dịrị Gị! Nke a bụ nkwutọ dị ukwuu!! N'ezịe, ihe akaebe na eziokwu dị adị na-agba akaebe banyere ụgha nke onye nkwutọ a, nnukwu nkwuwa okwu ya megide Chukwu, nakwa enweghị ihere ya n'ebe Chukwu na n'ebe ndị mmadụ nọ. N'ihi na ndị a bụ ọtụtụ mba ndị na-edeghị ya, ma ihu ha ajighị oji, ma n'ebe a ka nnukwu igwe mmadụ onye ọ bụla na-apụghị ịgụta ma e wezụga Chukwu dị, ndị dere ya ọtụtụ ugboro, ma a kwụghị ụgwọ ha, ịda ogbenye ha akwụsịghịkwa. Ya mere anyị na-achọ mgbaba n'ebe Chukwu nọ pụọ na nchiharị nke mkpụrụ obi, na ihe-mkpuchi nke mmehie, Njirimara na ụgwọ ọrụ ndị a bụ ihe okpukpe dị nsọ na-ewetaghị maka onye dere akwụkwọ kachasị mma ma kachasị ukwuu, nke bụ Kor'an ahụ dị mmesapụ aka. Kedu ka ọ ga-esi dịrị onye dere ozi ụgha nke gụnyere ụdị ihe efu dị iche iche, yana ọtụtụ ahịrịokwu nke ụdị ekweghị ekwe. Otuto dịrị Chukwu!! Lee etu ndidi Ya si dị ukwuu n'ebe onye nwere anya ike ịgha ụgha megide Ya nọ.

Ihe nke anọ: - n'ime ihe àmà ndị na-egosi na ndụmọdụ a so n'ihe efu kachasị njọ, nakwa ụgha kachasị doo anya -: bụ okwu ya n'ime ya: (Ma onye

ọbụla kwenyere na ya ga-azọpụta site na ntaramahụhụ nke ọkụ ala mmụọ, ma onye ọbụla gọnarịrị ya ajụla okwukwe), Ma nke a kwa bụ otu n'ime anya ike kachasị ukwuu n'ịgha ụgha, na otu n'ime ụgha kachasị njọ; onye a na-emepụta ụgha na-akpọ ndị mmadụ niile ka ha kwenye n'ụgha ya, ma na-ekwu na site na nke a ha ga-agbapụta na ntaramahụhụ nke ọkụ ala mmụọ, nakwa na onye ọ bụla gọnarịrị ya bụ onye na-ekweghị ekwe. N'ezie — e ji m Chukwu ṅụọ iyi — onye ụgha a echepụtawo nnukwu ụgha megide Chukwu, ma kwuo — e ji m Chukwu ṅụọ iyi — ihe na-abụghị eziokwu. N'ezie, onye ọ bụla kwenyere na ya bụ ya kwesịrị ịbụ onye gọnahụrụ Chukwu, ọ bụghị onye jụrụ ikwere na ya; n'ihi na ọ bụ nchepụta ụgha, ihe efu, na ụgha na-enweghị ntọala ọ bụla n'eziokwu. Anyị na-eme Chukwu onye akaebe na ọ bụ ụgha, nakwa na onye chepụtara ya bụ onye ụgha, onye chọrọ iwepụtara ndị mmadụ iwu n'ihe Chukwu na-enyeghị ikike, na iwebata n'ime okpukpe ha ihe na-esiteghị na ya. N'ezie, Chukwu emewo ka okpukpe a zuo okè ma mezuo ya maka mba a narị afọ iri na anọ tupu nchepụta ụgha a. Ṅaanụ ntị: Unu ndị na-agụ akwụkwọ na ụmụnna, kpacharanụ anya ka unu ghara ikwere n'ụdị ụgha ndị a echepụtara, maọbụ ka ha nwee mgbasa n'etiti unu. N'ihi na eziokwu nwere ìhè dị na ya nke na-adịghị agbagwoju onye na-achọ ya anya. Ya mere, chọọnụ eziokwu site

n'ihe akaebe ya, ma jụọ ndị nwere ihe ọmụma banyere ihe ọbụla gbagwojuru unu anya. Unu ekwekwanụ ka ịṅụ iyi nke ndị ụgha duhie unu, n'ihi na n'ezie, Iblis ahụ a bụrụ ọnụ ṅụụrụ nne na nna unu bụ Adam na Hawa iyi, na ọ so n'ime ndị na-adụ ha ezi ọdụ, ebe ọ bụ ya kacha n'ịgba ọkpuru, bụrụkwa onye kacha abụ onye ụgha n'ime ndị ụgha. Dị ka Chukwu kọrọ nke a banyere ya, ya mere Chukwu dị elu kwuru, sị:

﴿وَقَاسَمَهُمَآ إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ ٱلنَّٰصِحِينَ٢١﴾

{Ọ ṅụụrụ ha abụọ iyi sị: N'ezie, a so m n'ime ndị na-enye unu abụọ ezi ndụmọdụ.} [Surah Al-A'raf: 21]. Ya mere, kpacharanụ anya n'ebe ọ nọ, ma kpacharakwanụ anya n'ebe ndị na-eso ụzọ ya nọ, bụ ndị na-echepụta ụgha, n'ihi na lee ọtụtụ iyi ụgha, na ọgbụgba ndụ aghụghọ, na okwu ndị a chọrọ mma nke o nwere nakwa nke ha nwere, maka ịrata na iduba n'njehie! Ma gbasara ihe onye nkwutọ a kwuru banyere mpụta nke ajọ omume; ọ bụ eziokwu dị adị, ma Qur'an Dị Ebube na Sunnah dị ọcha adọla aka ná ntị siri ike megide ha, n'ihi na n'ime ha ka nduzi na izu oke dị.

Ma maka ihe e kwuru banyere ihe ịrịba ama nke Oge ahụ, n'ezie Ahadith nke Onye Amụma emeela ka ihe ndị ga-abụ ihe ịrịba ama nke Oge ahụ doo anya, Qur'an Dị Ebube rụtụkwara aka na ụfọdụ n'ime ha. Onye ọ bụla chọrọ ịmara banyere nke a ga-

ahụ ya n'ebe o kwesịrị ịdị n'ime akwụkwọ Sunnah, nakwa n'akwụkwọ nke ndị nwere ihe ọmụma na okwukwe. Ndị mmadụ enweghị mkpa maka nkọwa nke ụdị onye ụgha a na mgbagwoju anya ya, nakwa ngwakọta ọ na-agwakọta eziokwu na ụgha. Ka Chukwu nye mụ na unu, na ndị Alakụba fọdụrụ niile nchedo Ya pụọ n'ihe ọjọọ nke ndị ekwensu, na ọnwụnwa nke ndị na-eduhie eduhie, na njehie nke ndị na-ehie ụzọ, na aghụghọ nke ndị iro Chukwu na-emebi ihe, bụ ndị na-achọ iji ọnụ ha gbanyụọ ìhè Chukwu, kpatakwa mgbagwojuanya n'okpukperechi ndị mmadụ. Ma Chukwu ga-eme ka ìhè Ya zuo oke, nyekwa okpukperechi Ya mmeri, ọ bụrụgodị na ndị iro Chukwu sitere na ndị ekwensu na ndị na-eso ụzọ ha, n'ime ndị na-ekweghị ekwe na ndị na-agọnahụ Chineke, akpọ ya asị. Na anyị na-arịọ Chineke ka O dozie ọnọdụ ndị Alakụba, na ka O meere ha amara ịgbaso eziokwu, iguzosi ike na ya, na ichegharị n'ebe Chineke Dị Nsọ nọ pụọ na mmehie niile. N'ezie, Ọ bụ Onye na-anabata ncheghari, Onye ebere, Onye pụrụ ime ihe ọ bụla. Chineke ezuola anyị, Ọ bụkwa Onye kachasị mma a na-atụkwasị obi, ọ dịghị ike, ọ dighịkwa ikike ma e wezụga n'aka Chineke, Onye Kachasị Elu, Onye Kachasị Ukwuu.

Otuto niile dịrị Chukwu, Onye Nwe Ụwa Niile. Ka ngozi na udo Allah dịrị ohu Ya na onye ozi Ya, bụ onye eziokwu na onye kwesịrị ntụkwasị obi, na ndị

ezinụlọ ya, na ndị enyi ya, na ndị na-eso ụzọ ya n'ezi omume ruo Ụbọchị Ikpe.

Iwu Gbasara Anwansi, Ịgba Afa na Ihe Metụtara Ha

Abdulaziz bin Abdullah bin Baz

***

ig397v5.0 - 23/07/2026

رئاسة الشؤون الدينية بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

رسالة الحرمين

Message of The Two Holy Mosques

Guidance content for the visitors of the Holy Mosque and the Prophet's Mosque in languages